

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
HISTORICKÝ ÚSTAV

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

KAREL WEIS A VESELÍ NAD LUŽNICÍ V ZRCADLE
OSOBNÍ KORESPONDENCE

Vedoucí práce: PhDr. Jitka Rauchová, Ph. D.

Autor práce: Petr Šmejkal

Studijní obor: Historie

Ročník: třetí

2018

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákon č. 111/ 1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Ve Veselí nad Lužnicí 28. dubna 2018

Petr Šmejkal

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval vedoucí mé bakalářské práce, PhDr. Jitce Rauchové, Ph. D., za její pomoc, cenné rady, připomínky a odborné konzultace. Dále bych rád poděkoval Mgr. Petru Šťovíčkovi za jeho vstřícný přístup a cenné rady.

Anotace

Bakalářská práce se věnuje Karlu Weisovi, nikoliv však ve smyslu popsání jeho života či jeho skladatelské činnosti. Předmětem práce je jeho příchod do Veselí nad Lužnicí a vztah k tomuto městu. S příchodem do města rovněž souvisí jeho sběratelská činnost blatských písní. Za tímto účelem navazoval kontakty s místními občany, kteří mu pak byli nápomocni. Práce se snaží přijít na to, do jaké míry mu byli schopní s touto činností pomoci. Dalším úkolem bakalářské práce bylo také zjistit, zda se čistě pracovní vztahy přeměnily na vztahy přátelské. Pro zpracování bylo vybráno jen několik lidí, kteří měli nejčastější kontakt s Karlem Weisem, ať už šlo o osobní setkávání nebo písemnou korespondenci. Díky jeho činnosti se ve Veselí nad Lužnicí začal vytvářet i druhý život Karla Weise a práce se snaží přijít na to, v jaké době jeho utváření začalo a jak následně probíhal jeho vývoj, a to až do dnešní doby. Mezi projevy druhého života ve městě patří například památníky, oslavy, veřejná prostranství či instituce, které nesou jeho jméno.

Abstract

This graduation work deals with the story of Karl Weis, not in regard of describing his life or his composing, but in regard of his arrival to Veselí nad Lužnicí and his relation to this town. Along with his arrival, also his songs of blata collecting activity are related, same as his contacts with locals who helped him to finish his work. This work is about finding out how much local population helped him to achieve his work and if his clearly workship relations of people he worked with transformed into friendship relations. Only a few people, who has the closest ties to Karl Weis has been chosen, either those who knew him personally or those with whom he communicated by correspondence. Thanks to his work, his „second life“ has begun to develop and this work deals with when it begun and how it developed all the way to this day. By the terms of his „second life“ is meant his public image. How he was celebrated, monuments of him or public places that bear his name.

Obsah

Úvod.....	7
1. Životopis Karla Weise.....	12
2. Vztahy mezi Karlem Weisem a veselskými občany a jejich podíl na sběru lidových písní.....	19
3. Druhý život Karla Weise ve Veselí nad Lužnicí.....	31
Závěr.....	41
Seznam pramenů a literatury.....	43
Archivní prameny.....	43
Literatura.....	43
Seznam příloh.....	45
Přílohy.....	46

Úvod

Bakalářská práce pojednává o Karlu Weisovi, který patřil mezi nejvýznamnější osobnosti spojené s Veselím nad Lužnicí. Paradoxní je, že v tomto městě nežil, pouze jej navštěvoval. Život Karla Weise byl plný náhlých změn, které ho provázely po celý jeho život. V dětství nikdo netušil, že se stane hudebním skladatelem. Komponování se sice již dříve věnoval, ale v polovině jeho života došlo ke zlomu a začal se věnovat pouze sbírání lidových písní v oblasti Blat. Za náhlé změny v jeho životě si může částečně i on sám, pro svou výbušnou a energickou povahu. Cílem bakalářské práce však není obecně popsat jeho život, či jeho skladatelskou činnost, neboť na toto téma vyšlo více prací, a především i sám autor napsal svůj životopis pro své přátele, kteří ho pak vydali formou rozhovoru s ním.

Předmětem bakalářské práce je především jeho část života, která byla nerozlučně spjatá právě s Veselím nad Lužnicí. Když došlo ve 20. letech minulého století k přerušení jeho skladatelské činnosti, definitivně se rozhodl, že se naplno bude věnovat sběru lidových písní a tradic. Rozhodnutí však nepřišlo z čista jasna. První sblížení s lidovými tradicemi proběhlo již na sklonku 19. století, kdy se Karel Weis díky svému příteli Zdeňku Fibichovi dostal do jižních Čech. Při svých výletech zavítal i do Veselí nad Lužnicí, kde se náhodou dozvěděl, že v okolí je velké množství lidových písní, o které se nikdo nezajímá. V té době však ještě nevěděl, že tyto písně bude sám později sbírat a vydávat ve svém díle. Ve 20. století po kritice jeho skladatelské činnosti své komponování ukončil a začal se naplno věnovat lidovým písním. V té době se stalo jeho druhým domovem město Veselí nad Lužnicí. Na počátku své sběratelské činnosti to musel mít velmi obtížné. Ve městě nikoho neznal a začal se zabývat tématem, které bylo dosud přehlíženo.

Bakalářská práce se snaží najít odpověď na otázky, s jakými lidmi se Karel Weis ve Veselí nad Lužnicí seznámil, s jakými se stýkal a jak jeho vztahy ovlivnily jeho sběratelskou činnost. Právě bez pomoci lidí z města by měl daleko větší problém se svou prací, neboť lidé žijící na venkově byli zpočátku velmi nedůvěřiví a ani on sám neměl pokaždé čas po Blatech chodit a lidové písně zapisovat. Pro Weise bylo klíčové navázat přátelství s takovými osobami, které budou v regionu dobře známé a umožní

mu navázat styky s pamětníky lidových písní. Právě tyto osobnosti nakonec stály u zrodu pamětních akcí, které jméno Karla Weise obyvatelům Veselí nad Lužnicí připomíná i desítky let po jeho smrti.

Dle těchto otázek je i rozdělena struktura práce. Karel Weis není v dnešní době příliš známý, proto bylo nutné zpracovat stručný životopis, který představuje jeho osobnost, vzdělání a jeho postupné seznamování se s lidovými tradicemi a písněmi. Dále zmiňuje příchod do Veselí nad Lužnicí a i pozdější příchod na Blata.

Druhá kapitola se pokusí vysvětlit vývoj vztahů Karla Weise s některými občany ve Veselí nad Lužnicí. Mezi ně patří Amálie Fleischhansová a Gustav Machoň. Oba patřili mezi jeho největší přátele a obdivovatele z města. Práce se snaží nastínit vývoj jejich vztahů, které byly mnohdy komplikované, ať již pro jeho tvrdohlavou povahu a smysl pro pečlivost, tak i pro osobní charakteristiky jeho veselských přátel; především neúnavná Amálie Fleischhansové se neustále snažila nějak ho prezentovat, nebo mu radila, co vše má dělat. Spolu s jejich vztahy zde ještě vyvstává otázka, do jaké míry mu byli nápomocni se sběratelskou činností. Karlu Weisovi se totiž za jeho sběratelkou činnost dostalo řady uznání a je nutné zmínit, co, či kdo se na ní podílel.

Poslední kapitola je věnována tzv. druhému životu Karla Weise v tomto městě a jeho následnému vývoji. První kroky k vytvoření do značné míry idealizovaného obrazu sběratele blatských písní začaly být ve Veselí nad Lužnicí budovány již v polovině jeho života a tento obraz se utvářel až do konce jeho života. Po jeho smrti však vzpomínky na něho pomalu upadaly, až postupem času téměř zmizely. Vnímání jeho odkazu je v kapitole popsáno až do dnešní doby.

Na všechny tyto otázky je hledaná odpověď v korespondenci, kterou výše zmínění lidé mezi sebou vedli. Korespondence Karla Weise s obyvateli Veselí nad Lužnicí je velmi obsáhlá. Psal si s velkým množstvím obyvatel tohoto města. Nejrozsáhlejší a faktograficky nejcennějším souborem je korespondence mezi ním a Amálií Fleischhansovou a Gustavem Machoněm. Pro bakalářskou práci však nebyly vybrány všechny jejich dopisy, ale pouze ty, které se týkaly tématu práce. Bylo však nutné projít všechny dopisy, které napsali a vybrat z nich jen ty potřebné. Celá korespondence je uložena v Blatském muzeu Karla Weise ve Veselí nad Lužnicí v pozůstalosti čítající 80 kرتونů. Obsah pozůstalosti netvoří jen dopisy, ale i výstřižkový fond či kopie oper,

kteřé Karel Weis složil. Korespondence, z kteřé jsou čerpány informace pro bakalářskou práci, je z let 1929 až 1944. Dopisy jsou datovány až k úmrtí Karla Weise. Jejich obsah je různorodý, pisatelé spolu řeší jak starosti každodenního života, tak profesní záležitosti: skladatelskou činnost, akce a události pořádané na jeho počest. Značným problémem však byla skutečnost, že fond není zinventarizovaný. Třídění dopisů bylo proto velmi obtížné a ztížilo práci.

Dalším zdrojem informací byl fond Klubu československých turistů, přesněji odbočky ve Veselí nad Lužnicí, a zpěváckého spolku Lužničan. Obě tato sdružení se snažila o propagaci Karla Weise ve městě i v okolí. Hlavní roli však hrál Klub československých turistů, díky jeho činnosti byl ve městě budovaný odkaz Karla Weise. Archivní fondy obou těchto spolků jsou uloženy ve Státním okresním archivu v Táboře. Ve fondech je možné nalézt brožury či plakáty zvoucí na pořádané akce. Cenným materiálem však byly především dokumenty, které se týkaly okolnosti otevření Weisovy stezky (viz dále).

Rovněž cenné jsou i vzpomínky pamětnice Anny Rennerové, která v nedávné době oslavila 80. narozeniny a ve městě žije od svého dětství. Vzpomíná si i na hudební večery, které se konaly na jeho počest a rovněž si vybavila důvody, které vedly k jejich postupnému omezení a zániku.

Práci však ztížila skutečnost, že v období návštěv Karla Weise ve Veselí nad Lužnicí nebyla psaná městská kronika. Poslední městská kronika byla vedena do roku 1918. Za první republiky se však nenašel nikdo, kdo by měl zájem kroniku města psát. Teprve až roku 1939 započal s psáním městské kroniky učitel František Hybš. Stejný problém se znovu opakoval v 70. letech minulého století, kdy neměl o psaní kroniky opět nikdo zájem. Sám František Hybš si roku 1939 v úvodu kroniky postěžoval, že město Veselí nad Lužnicí je chudé na kronikáře. Absenci kroniky však nahrazuje korespondence Karla Weise s obyvateli.

O Karlu Weisovi vzniklo i několik odborných prací. Patrně největším znalcem života a díla Karla Weise je docent Lubomír Tyllner. Jeho práce o něm se jmenuje *Karel Weis (1862 – 1944)*, vyšla v roce 1986 a čítala 300 kusů výtisků. Hlavním cílem jeho práce však bylo popsat Karla Weise z hlediska jeho skladatelské činnosti. V menším rozsahu pak popisuje i příchod Karla Weise na Blata a jeho obrat k lidovým tradicím. Do větších podrobností ale nezašel. Nezájmal se o to, kdo se sběrem lidových

pisní Karlu Weisovi pomáhal a jakým způsobem. Neřeší ani jeho vztah k tomuto městu. Dílo Lubomíra Tyllnera bylo první svého druhu o Karlu Weisovi po jeho skonu. Všechny pozdější články či příspěvky psané na toto téma ve větší míře vycházejí právě z tohoto díla. Zatím se nenašel nikdo jiný, kdo by napsal novější pojednání o Karlu Weisovi a doplnil ho třeba o jeho osobní korespondenci a mnoho dalších věcí, které by se zcela jistě v průběhu psaní našly či vyjevily.

Lubomír Tyllner se ještě podílel ve spolupráci s Husitským muzeem v Táboře na vydání propagační brožury, která připomíná Karla Weise. Práce byla rozdělena tak, že textovou část napsal Lubomír Tyllner a grafickou část zajistilo muzeum.

Ze skromné literatury, která ještě o Karlu Weisovi vyšla, je možné připomenout ještě dvě, spíše popularizační knihy. Jsou psány formou rozhovoru. První kniha vyšla ještě za jeho života, nese název *Dva čeští muzikanti* a autorem je Ladislav Novák. Svůj příspěvek o něm napsal jako rozhovor, ve kterém Karel Weis vypráví svůj životní příběh. Hned po Weisově smrti vyšla kniha nazvaná *Karel Weis* od hudebního kritika Leoše Firkušného, který byl jeho blízkým přítelem. Svou knihu stylizoval podobně jako Ladislav Novák, tedy do formy rozhovoru s Karlem Weisem, který popisuje celý svůj život a jeho příchod na Blata. Obě knihy jsou cenným materiálem k pochopení a uvažování Karla Weise, neboť v obou knihách odhaluje své pocity a myšlenky. Rovněž se zmiňuje i o nejmenších detailech z jeho života.

Poslední monografií, která byla vydána k tomuto tématu, je dílo Slávky Rokosové. Kniha se jmenuje *Strípky ze života Karla Weise*. Jak však sama autorka uvádí, nesnaží se podat čtenářům jeho životopis, ani jeho hudební činnost. Slávku Rokosovou zaujalo především jeho soukromí a životní příhody. Do své knihy vybrala nejvýznamnější životní příběhy, patálie či vtipné zážitky tohoto muže a vypravuje je v krátkých a stručných příbězích. Kniha je bohužel psaná do jisté míry bulvární formou.

O Karlu Weisovi byly napsány i dvě kvalifikační práce: jedna bakalářská a jedna diplomová práce. Autorkou bakalářské práce je Lucie Hochmanová a svou práci vydala na FF MU v roce 2016. V práci se především zabývá skladatelskou činností Karla Weise, nikoli jeho vztahem k Veselí nad Lužnicí a jeho sběratelskou činností. Diplomová práce byla napsána na PF Ostravské univerzity. Je psána v podobném duchu jako bakalářská práce a opět více rozebírá jeho skladatelskou činnost. Částečně se ale věnuje i jeho dílu Český jih a Šumava v písni, pro něž Weis čerpal podklady právě na Blatech.

O životě Karla Weise bylo napsáno i několik novinových článků, které připomínaly především padesátileté výročí jeho úmrtí. Tyto texty představují poslední připomenutí vztahu Karla Weise k Veselí nad Lužnicí určené široké veřejnosti. Překvapivé však je, že jich nevyšlo příliš mnoho. Většina z nich vychází již z děl napsaných o Karlu Weisovi a nepřinášejí proto žádné nové informace.

První články napsané o Karlu Weisovi po jeho úmrtí jsou od Anny Bydžovské, jejíž rodiče se s ním znali osobně. Při příležitosti padesátiletého výročí jeho úmrtí napsala dva články o něm pojednávající do měsíčníku Veselsko. První článek vyšel v roce 1994 a jmenuje se *Padesáté výročí úmrtí Karla Weise*. Druhý článek vyšel stejného roku a nesl název *Nejlepší spolupracovník Karla Weise, zpěvák Gustav Machoň*.

Další novinový článek o Karlu Weisovi je od Dagmar Blümlové, která měla za úkol v Mladé frontě Dnes představit méně známé osobnosti. Výběr padl i na Karla Weise, o kterém vyšla zmínka v roce 1999. Článek se jmenuje *Sběratel písní Karel Weis měl původně skladatelské ambice*.

Zbývající připomínky v tisku o Karlu Weisovi pocházejí od Petra Šťovíčka a Petra Kubáta. Petr Šťovíček napsal článek s názvem *Jihočeský Janáček oživil blatské písně*, který vyšel v Českobudějovickém deníku v roce 2012. Petr Kubát napsal článek do Mladé fronty Dnes v roce 2009 s názvem *Ze sběratele šumavských písní byl málem švec*.

U všech článků je nepřehlédnutelný fakt, že všechny obsahují podobné informace o Karlu Weisovi a nepřinášejí žádné nové poznatky o jeho osobě či sběratelské činnosti. Pro čtenáře poslouží jako dobrý základ k seznámení se s jeho osobností, ale k hlubšímu poznání je třeba využít jiných prací, především od Lubomíra Tyllnera, ze kterého ve větší míře vycházejí i výše zmíněné novinové články.

1. Životopis Karla Weise

Není snad známější osoby, která by byla spjata s městem Veselí nad Lužnicí, než je Karel Weis. Narodil se 13. února 1862 v Praze.¹ Otec byl kovářem a ve stáří 11 let dal syna do továrny na mlýnské kameny k vyučení.² Karel Weis ale trpěl bolestmi zad a fyzická práce ho ničila.³

Vedle Weisových bydlela rodina Proškových, která pracovala v Německém divadle v Praze.⁴ Přimluvila se u rodičů Karla Weise, aby mohl studovat na Pražské konzervatoři, protože od mala měl hudební nadání, a jeho rodiče souhlasili.⁵ Před nástupem na konzervatoř ho rodina Proškových naučila základům not.⁶ Na konzervatoři se nejprve učil hře na lesní roh.⁷ Při konfliktu s kamarády spadl ze schodů a vylomil si dva přední zuby a tato nehoda znemožnila další učení hry na lesní roh.⁸ Byla mu nabídnuta výuka hry na violoncello nebo housle.⁹ Tehdy mu opět poradila rodina Proškových, aby si zvolil housle.¹⁰ Postupně se ukázalo, že v hraní na housle nestačí své třídě.¹¹ Karel Weis se snažil intenzivně cvičit, aby dohnal své spolužáky, bohužel však marně.¹² S cvičením mu pomáhal jeho starší spolužák František Ondříček,¹³ který se časem vypracoval na významného houslistu a skladatele.¹⁴ Cvičení bylo pro Karla Weise velmi únavné a nebavilo ho.¹⁵ Nakonec vedení školy usoudilo, že Karel Weis nemá ke studiu talent a po 4 letech byl z konzervatoře vyloučen.¹⁶

---

1 Lubomír Tyllner, *Karel Weis (1862 – 1944)*, České Budějovice 1986, s. 3.

2 Tamtéž, s. 4.

3 Tamtéž, s. 5.

4 Leoš Firkušný, *Karel Weis*, Praha 1949, s. 7.

5 Ladislav Novák, *Dva čeští muzikanti*, Praha 1941, s. 61.

6 Tamtéž, s. 62.

7 Dagmar Blümllová, *Sběratel písní Karel Weis měl původně skladatelské ambice*, Mladá fronta Dnes, 9. března 1999.

8 L. Novák, *Dva čeští muzikanti*, s. 62.

9 L. Tyllner, *Karel Weis*, s. 4.

10 L. Novák, *Dva čeští muzikanti*, s. 62.

11 L. Tyllner, *Karel Weis*, s. 4.

12 Tamtéž, s. 4.

13 František Ondříček (1857–1922) – český houslista a skladatel.

Více o osobnosti Františka Ondříčka: Bohuslav Šich, *Fr. Ondříček*, Praha 1947.

14 L. Firkušný, *Karel Weis*, s. 7.

15 Tamtéž, s. 4.

16 Petr Kubák, *Ze sběratele šumavských písní byl málem švec*, Mladá fronta Dnes, 15. dubna 2009.

Po vyloučení mu bylo doporučeno, aby se vyučil řemeslu, například ševcovskému.¹⁷ Byl zachráněn přítelem Františkem Ondříčkem, který se přimluvil u ředitele varhanické školy Františka Zdeňka Skuherského.¹⁸ Na základě přimluvy byl Karel Weis přijat ke studiu. Studoval mezi lety 1878–1881.¹⁹ Naučil se hrát na varhany, klavír a housle.²⁰ Období studia Karla Weise na varhanické škole bylo spojeno s jeho počínající skladatelskou činností.²¹

Jeho aktivit si povšiml český spisovatel a kritik Vítězslav Hálek.²² Doporučil mu, aby své výtvořiny poslal k posouzení Johannu Brahmsovi do Vídně.²³ Také rozhodl, aby Karlu Weisovi bylo uděleno státní stipendium pro umělce, které platil panovník.²⁴ Stal se teprve druhým českým umělcem po Antonínu Dvořákovi, kterému bylo stipendium uděleno.²⁵

Událost vzbudila velkou pozornost a mnozí se ptali, jaké je Karel Weis vlastně národnosti. On se rozhodl přihlásit k národnosti české, neboť v české rodině vyrůstal.²⁶

Rok po absolvování školy pracoval Karel Weis nejprve jako varhaník v kostele svatého Štěpána v Praze.²⁷ Jeho malý plat mu nestačil k vyžití.²⁸ Proto se rozhodl pro práci učitele v pěveckém spolku Moravan v Kroměříži, který vznikl roku 1863.²⁹ Ve spolku se především zpívalo, ale řešila se tam i politická situace.³⁰ Za nově získanou práci ve spolku Moravan vděčil Karel Weis Antonínu Dvořákovi, který v Kroměříži působil.³¹ Viděl v něm budoucího hudebního skladatele a rovněž spolek měl velké množství žáků a bylo potřeba nových učitelů.³² Při spolku působila Hudební škola Moravan, která měla za úkol vychovávat nové hudebníky.³³ Problém mladého Karla

---

17 L. Tyllner, *Karel Weis*, s. 4.

18 Tamtéž, s. 4.

19 Tamtéž.

20 P. Kubát, *Ze sběratele*.

21 L. Tyllner, *Karel Weis*, s. 5.

22 Tamtéž, s. 5.

23 Johannes Brahms (1833 – 1897) – německý hudební skladatel.

24 L. Tyllner, *Karel Weis*, s. 5.

25 Tamtéž, s. 5.

26 Tamtéž.

27 L. Novák, *Dva čeští muzikanti*, s. 66.

28 Tamtéž.

29 Milan Balódy, *Smišený pěvecký sbor Moravan v Kroměříži v letech 1862–1918*, Bakalářská práce FF UP, Olomouc 2014, s. 13.

30 Tamtéž.

31 L. Tyllner, *Karel Weis*, s. 6.

32 M. Balódy, *Smišený pěvecký sbor*, s. 13.

33 Josef Hilgartner, *Památník pěvecko-hudebního spolku Moravan v Kroměříži: 1862-1932*, Kroměříž 1932, s. 12.

Weise byl ten, že nikde nevydržel příliš dlouho.³⁴ Měl velké množství zájmů a nevěděl, jaký směr si vybrat.³⁵ V Moravanu vydržel pouze rok, poté ho práce přestala bavit, a proto se rozhodl, že odejde do Prahy.³⁶

V Praze získal práci houslisty v Národním divadle.³⁷ V divadle zůstal 3 roky a nabyl zde velké množství zkušeností, ať již hudebních či provozních.³⁸ Také se blíže seznámil s množstvím předních hudebních skladatelů, jako byli Zdeněk Fibich³⁹ a Josef Bohuslav Foerster.⁴⁰ Častým námětem pro díla Zdeňka Fibicha byl český venkov a lidové písně.⁴¹ Karel Weis jím byl ovlivněn, neboť v mládí byl jeho učitelem. S Josefem Bohuslavem Foersterem byla spojena začínající skladatelská činnost Karla Weise.⁴² Rakouský hudebník mu vždy rád poradil ohledně skladatelské činnosti.⁴³ Po třech letech působení v Národním divadle přestala práce Karla Weise naplňovat.⁴⁴

Odešel do Brna, kde působil jako první kapelník Národního divadla.⁴⁵ V Brně pobýval mezi lety 1885 až 1886.⁴⁶ Seznámil se také s moravskými tradicemi, a to především díky kontaktům s Leošem Janáčkem⁴⁷ a Františkem Bartošem.⁴⁸ František Bartoš patřil mezi nejvýznamnější moravské etnografy.⁴⁹ Vyrůstal na vesnici, kde přicházel do kontaktu s tradicemi každodenně.⁵⁰ Roku 1886 se Karel Weis rozhodl k návratu do Prahy.⁵¹ Chtěl se věnovat pouze skladatelské činnosti.⁵²

---

34 L. Tyllner, *Karel Weis*, s. 6.

35 Tamtéž.

36 Tamtéž.

37 Petr Šťoviček, *Jihočeský Janáček oživil blatské písně*, Českobudějovický deník, 24. srpna 2012.

38 Tamtéž, s. 12.

39 Zdeněk Fibich (1850 – 1900) – učitel Karla Weise, český hudební skladatel.

Více informací o Zdeňku Fibichovi: Věra Šustíková, *Zdeněk Fibich a český koncertní melodram*, Olomouc 2014, s. 8.

40 Josef Bohuslav Foerster (1859 – 1951) – český hudební skladatel.

Více informací o Bohuslavu Foersterovi: Josef Bartoš, *Josef Bohuslav Foerster*, Praha 1923.

41 Anna Karasová, *Zdeněk Fibich*, Bakalářská práce PF MU, Brno 2008, s. 15.

42 L. Firkušný, *Karel Weis*, s. 12.

43 Tamtéž.

44 Tamtéž.

45 L. Tyllner, *Karel Weis*, s. 6.

46 Tamtéž.

47 Leoš Janáček (1854 – 1928) – český hudební skladatel.

Více informací o Leoši Janáčkovi: Bohumír Štědroň (ed.), *Leoš Janáček: vzpomínky, dokumenty, korespondence a studie*, Praha 1986.

48 František Bartoš (1837 – 1906) – moravský etnograf, jazykovědec.

49 Jana Popelková, *Folkloristické práce Františka Bartoše a literatura pro děti*, Bakalářská práce PF MU, Praha 2014, s. 11.

50 Tamtéž.

51 L. Tyllner, *Karel Weis*, s. 7.

52 Tamtéž.

Komponováním Weis nevydělával mnoho peněz a roku 1898 byl nucen si najít i jinou práci.⁵³ Nejprve pracoval jako dirigent Akademického orchestru v Praze a poté se ucházel o místo sbormistra v Národním divadle, kde by si vydělal více peněz. Na jeho žádost o toto místo mu však nebylo nikdy odpovězeno. Nakonec se pokusil získat místo korepetitora v Národním divadle, ale ani tento pokus nebyl úspěšný.⁵⁴ Místa nezískal patrně proto, že již jednou z divadla odešel a divadlo mělo obavu, že situace by se znovu opakovala.

Roku 1900 si vzal Marii Šístkovou, se kterou měl 3 syny.⁵⁵ Jejich manželství bylo šťastné a Marie při něm stála jak v časech dobrých, tak i v těch zlých.⁵⁶

Mezi lety 1888 až 1904 spolupracoval s Františkem Ondříčkem, kterého znal od mládí.⁵⁷ S ním jezdil každoročně na jih Čech, kde měl František Ondříček letní sídlo v Plané nad Lužnicí. Právě tyhle náhodné cesty později přivedly Karla Weise do oblasti Blat.⁵⁸

90. léta 19. století byla počátkem zájmu Karla Weise o folklor. Roku 1898 a 1899 vydal u nakladatele Josefa Richarda Vilímka své první Blatácké písně. Další dílo na stejné téma vydal až za dlouhých 20 let.⁵⁹

Karel Weis nebyl první, kdo se zajímal o lidové tradice. Již za svého života poznal několik lidí, kteří se o dané téma zajímali. Mezi ně patřili Zdeněk Fibich a František Bartoš. Lidové písně a folklor se začaly těšit pozornosti s počátkem národního obrození.⁶⁰ Především literatura čerpala náměty z vesnického prostředí.⁶¹ První, kdo nejvíce zviditelnil folklor v počátcích národního obrození, byl český vydavatel Václav Matěj Kramerius.⁶² Z 19. století je dochováno největší množství lidových písní.⁶³ S rostoucím nacionalismem rostla snaha o emancipaci Čechů. Z toho důvodu se hledaly lidové písně, které by posloužily k vymezení se proti Němcům.⁶⁴ V období romantismu

---

53 Tamtéž.

54 Tamtéž.

55 L. Novák, *Dva čeští muzikanti*, s. 94.

56 Tamtéž.

57 L. Tyllner, *Karel Weis*, s. 8.

58 Tamtéž.

59 Tamtéž.

60 Jaroslav Marek, *Česká moderní kultura*, Praha 1998, s. 34.

61 Tamtéž, s. 35.

62 Tamtéž, s. 36.

63 Stanislav Pecháček, *Lidová píseň a sborová tvorba*, Praha 2011, s. 12.

64 Lucie Bublíková, *Česká houslová píseň v houslové pedagogice*, Diplomová práce PF UK, Praha 2017, s. 14.

byla lidová píseň nezbytnou součástí formujícího se národa.⁶⁵ V první polovině 19. století vznikly první sbírky zachycující lidové písně.⁶⁶ Mezi nejvýznamnější autory patřili František Ladislav Čelakovský či Karel Jaromír Erben.⁶⁷ Hudební skladatelé rovněž komponovali díla, která vycházela z české historie či tradic.⁶⁸ Mezi ně patřil Bedřich Smetana se svými díly *Má vlast* nebo *Libuše*.⁶⁹ V roce 1862 vznikla Česká beseda, jejímž úkolem bylo podporovat českou hudbu.⁷⁰ V druhé polovině 19. století mezi nejvýznamnější hudební představitele, kteří vycházeli z lidových písní a tradic, patřili Leoš Janáček a Zdeněk Fibich.⁷¹ Zvýšený zájem o lidové tradice a folklor byl završen pořádáním dvou národopisných výstav v roce 1891 a 1895.⁷² Obě výstavy měly za úkol seznámit s folklorem co největší množství lidí.⁷³ Do 90. let 19. století spadá ohromný rozmach zájmu o folklor a s tím související postupný nárůst sběratelů lidových písní.⁷⁴

10. a 20. léta minulého století patřila k vrcholu skladatelské činnosti Karla Weise.⁷⁵ Zkomponoval velké množství oper a operet, mezi které patřil *Revizor*⁷⁶ či *Sultánova nevěsta*.⁷⁷ Karel Weis komponoval opery na motivy významných literárních děl.⁷⁸ Jeho díla byla však prostá a neměla složitější děj.⁷⁹ Publikum nezaujala a musela být stažena.⁸⁰ Ke kritice přispěla i skutečnost, že Karel Weis měl dlouhodobě špatné vztahy s vedením Národního divadla.⁸¹ Spor vznikl ohledně nezájmu divadla o operu *Polský žid*, která byla psaná v němčině, a trval s různou intenzitou po celý jeho život.⁸² Opera *Polský žid* je Weisovo nejznámější dílo, které se se hrálo i v New Yorku a vydělalo mu velké množství peněz.⁸³ Národní divadlo nemohlo operu přijmout, mělo

---

65 S. Pecháček, *Lidová píseň*, s. 121.

66 J. Popelková, *Folkloristické práce*, s. 7.

67 Tamtéž, s. 8.

68 J. Marek, *Česká moderní kultura*, s. 156.

69 Tamtéž.

70 Tamtéž, s. 157.

71 Tamtéž, s. 161.

72 S. Pecháček, *Lidová píseň*, s. 29.

73 Tamtéž.

74 Tamtéž.

75 L. Tyllner, *Karel Weis*, s. 17.

76 Operetu složil podle literárního díla *Revizor* od ruského spisovatele Gogola.

77 L. Tyllner, *Karel Weis*, s. 17.

78 Tamtéž.

79 Tamtéž.

80 Tamtéž.

81 Tamtéž, s. 18.

82 L. Firkušný, *Karel Weis*, s. 29.

83 L. Tyllner, *Karel Weis*, s. 8.

totiž dohodu s Německým divadlem o tom, že v Národním divadle nebudou hrány německé hry.⁸⁴ Neúspěšný byl Weis i s další operou. Roku 1920 vyšla opera Lešetínský kovář na motivy básně Svatopluka Čecha.⁸⁵ I přesto, že dílo Karla Weise bylo hrané v Evropě i ve světě, tak u nás bylo kritizováno ze strany hudebníků, kteří zpochybňovali Weisovo češství.⁸⁶ Krátce po premiéře Lešetínského kováře v Národním divadle byla opera stažena.⁸⁷ Kvůli tomu se přestal Karel Weis věnovat skladatelské činnosti a obrátil se k lidovým písním a jejich sběru.⁸⁸

Po roce 1920 se začal věnovat plně sběru lidových písní v oblasti Blat.⁸⁹ Karel Weis tvrdil, že jeho příchod na Blata byl spojen s řadou okolností.⁹⁰ V dopise z 3. října 1896 psal, že při pobytu v Plané nad Lužnicí zaslechl střelbu z děl.⁹¹ Dozvěděl se, že střelba pocházela z Veselí nad Lužnicí, kde se konaly slavnosti, a ihned do Veselí odjel. Při návštěvě hospody byl u piva tázán, čím se zabývá, odvětil, že měl v úmyslu sbírat na Moravě lidové písně. Na to se mu dostalo odpovědi, že nemusí nikam jezdit, protože v okolí Veselí nad Lužnicí je dostatek lidových písní, které nikdo nezapsal.⁹² Prostřednictvím sběratelské činnosti se seznámil i s jinými sběrateli lidových písní. Jedním z nich byl Jindřich Jindřich,⁹³ který sbíral lidové písně v okolí Plzně, a František Pícha,⁹⁴ sběratel písní na jihu Čech.⁹⁵ Ani jeden z nich se neprosлавil tak jako Karel Weis.⁹⁶ I přesto k nim pociťoval nedůvěru a strach.⁹⁷ Obával se, že mu „přeberou“ jeho sebrané písně, k čemuž nikdy nedošlo.⁹⁸

Všechny zapsané lidové písně třídil a připravoval k vydání ve svém životním díle Český jih a Šumava v písni.⁹⁹ Vzorem mu byl Karel Jaromír Erben, který sbíral lidové tradice půl století před ním.¹⁰⁰ První díl byl vydán roku 1928 a zbytek díla byl vydáván

---

84 Tamtéž, s. 29.

85 Tamtéž, s. 18.

86 Tamtéž.

87 Tamtéž.

88 Tamtéž, s. 19.

89 Tamtéž.

90 L. Novák, *Dva čeští muzikanti*, s. 106.

91 Tamtéž, s. 108.

92 Tamtéž, s. 109.

93 Jindřich Jindřich (1876 – 1967) – český houslista, skladatel, etnograf z Chodska.

94 František Pícha (1893 – 1964) - český hudební skladatel a pedagog, sběratel lidových písní v jižních Čechách.

95 L. Firkušný, *Karel Weis*, s. 50.

96 Tamtéž, s. 51.

97 Tamtéž, s. 52.

98 Tamtéž.

99 L. Novák, *Dva čeští muzikanti*, s. 109.

100 Tamtéž, s. 110.

po celý zbytek jeho života.¹⁰¹ O dva roky později byl za svou sběratelskou činnost odměněn a stal se řádným členem České akademie věd a umění v sekci Výtvarné umění, hudba a literatura.¹⁰²

Po oslavě pětasedmdesátých narozenin došlo v životě Karla Weise k velkému zlomu. Jeho zdravotní stav se zhoršoval a on přestal být schopen chodit po Blatech a sbírat písně a tradice pro své dílo.¹⁰³ V roce 1942 umírá jeho manželka ve věku 65 let.¹⁰⁴ O rok později mu došla zpráva, že jeho syn byl zatčen gestapem a on musel finančně zajišťovat synovu těhotnou manželku.¹⁰⁵ V důsledku zhoršujícího se zdraví Karel Weis 4. dubna 1944 v Praze zemřel.¹⁰⁶ Je pochován na smíchovském hřbitově Na Malvazinkách.¹⁰⁷

---

101 L. Tyllner, *Karel Weis*, s. 21.

102 Tamtéž.

103 Tamtéž.

104 P. Kubát, *Ze sběratele*.

105 L. Novák, *Dva čeští muzikanti*, s. 12.

106 D. Blümllová, *Sběratel*.

107 L. Tyllner, *Karel Weis*, s. 21.

2. Vztahy mezi Karlem Weisem a veselskými občany a jejich podíl na sběru lidových písní

Karel Weis se dostal ke sbírání lidových písní v oblasti Blat náhodou, když trávil dovolenou v jižních Čechách v 90. letech 19. století.¹⁰⁸ Tehdy se dozvěděl, že v okolí Blat je velké množství lidových písní, které nikdo ještě nezapsal. Netušil ale, že o dvacet let později bude tento kraj místem jeho práce, neboť se až do roku 1920 stále věnoval hudební činnosti. Po nikdy nepřestávající hudební kritice ze strany jeho kolegů se rozhodl komponování přerušit a začal se plně věnovat sběratelské činnosti. Je zřejmé, že pokud by se nedozvěděl o Blatech, byl rozhodnut odejít sbírat lidové písně na Moravu.¹⁰⁹ Pro svou sběratelskou činnost se seznamoval s lidmi, kteří na Blatech žili. Tušil, že oni mu mohou být nápomocni s jeho prací.

Upevnění vztahů s lidmi z Blat vrcholilo po roce 1928, ve kterém byl vydán první díl Českého jihu a Šumavy v písni, jehož byl autorem.¹¹⁰ Díky tomu se dochovala od 30. let bohatá korespondence mezi ním a veselskými občany, na které lze jejich vztahy doložit. Ve Veselí nad Lužnicí se našlo několik lidí, které s Karlem Weisem pojilo pouto přátelství a byli mu nápomocni při sběru lidových písní. Rovněž ho seznamovali i s jinými veselskými občany, kteří byli Karlu Weisovi nápomocni a postupem času i mezi nimi vzniklo přátelství. Mezi jeho nejbližší spolupracovníky a přátele patřili Amálie Fleischhansová a Gustav Machoň. Později se k nim přidala například i Marie Bydžovská,¹¹¹ která se zajímala o historii města a sepsala pro Klub československých turistů Dějiny města Veselí nad Lužnicí.¹¹² Zajímala se také o lidové písně a blatské tradice. Díky tomu byla ve 40. letech nápomocná Karlu Weisovi i při jeho sběru.

Vztahy Karla Weise s obyvateli Veselí nad Lužnicí se v průběhu let často měnily. Zároveň docházelo i ke změnám intenzity sběru písní, za níž částečně stáli právě „Veseláci“. Nedá se říci, že by si Karel Weis vedl korespondenci s velkým množstvím lidí z Veselí nad Lužnicí. Dopisoval si pouze s menšinou, která doslova zastupovala

---

108 L. Firkušný, *Karel Weis*, s. 7.

109 Tamtéž, s. 45.

110 L. Tyllner, *Karel Weis*, s. 3.

111 Marie Bydžovská (1876 - 1969) – manželka rektora Karlovy univerzity, amatérská historička.

112 Státní okresní archiv (dále SOKA) Tábor, fond *Klub československých turistů - odbočka Veselí nad Lužnicí*, inv. č. 4.

celé město. Přesněji města dvě, neboť až do roku 1943 bylo nyní jednotné město Veselí nad Lužnicí rozděleno na dvě části – Veselí nad Lužnicí a Mezimostí nad Nežárkou.¹¹³

Korespondence s občany obou těchto měst je však víceméně podobná. Jejím tématem byla pomoc se sběrem lidových písní a tradic z oblasti Blat. Tito veselští pomocníci posílali záznamy blatských písní, které si Karel Weis zapisoval, upravoval a některé z nich vydal ve svém díle *Český jih a Šumava v písni*. Většinou by z této korespondence nebylo možné zjistit, jaký měl Karel Weis osobní vztah k Veselí, a především k lidem na Blatech, neboť byl v korespondenci velmi stručný a často strohý. Adresáti dopisů navíc mívali mnohdy pocit, že je na ně Karel Weis nazlobený, a proto se častější korespondenci s ním vyhýbali.¹¹⁴ Samotné město ho spíše vnímalo pozitivně z hlediska jeho práce. Díky jeho činnosti se Veselí dostalo větší pozornosti. Navíc si místní cenili, že zachraňoval blatské tradice. Výjimku v těchto chladných, de facto pracovních vztazích, které si Weis s obyvateli Veselí vybudoval, tvořili Amálie Fleischhansová a Gustav Machoň. Ti poznali, že Karel Weis není na první pohled takový, jak se tváří. Dokázali s ním prostřednictvím jeho práce navázat hlubší vztah, který se změnil v přátelství, které jim vydrželo až do konce jejich života. Na těchto dvou osobách lze nejlépe doložit vztah Karla Weise k Veselí nad Lužnicí, neboť vedle sběratelské činnosti se zajímal o dění ve městě a měl-li volno, přijel se do Veselí nad Lužnicí osobně podívat, aby se setkal se svými přáteli.

Gustav Machoň se narodil ve Veselí nad Lužnicí v roce 1874 a také zde roku 1957 zemřel. Pracoval jako truhlář a ve volném čase si rád zazpíval. On byl prvním významnějším obyvatelem Veselí nad Lužnicí pro Karla Weise. Ze svého mládí si pamatoval množství blatských písní a Karel Weis ho doslova „vyslýchá“.¹¹⁵

Intenzivnější spolupráce s Gustavem Machoněm začala od roku 1929, kdy Karel Weis zjistil, že zná blatské písně a je ochoten mu je i zazpívat. Okolnosti jejich seznámení se však nepodařilo objasnit.¹¹⁶ Gustav Machoň vždy ochotně odpovídal na jeho dopisy a zdržel-li se někdy, velice se za to omlouval.¹¹⁷ Jako omluvu se vždy

---

113 Tamtéž, fond *Kronika města Veselí nad Lužnicí 1939 – 1945*.

114 Blatské muzeum Weisův dům (dále BM – WD) Veselí nad Lužnicí, Pozůstalost Karla Weise Veselí nad Lužnicí, inv. č. 1007, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Marie Bydžovské z 18. března 1941*.

115 SOKA Tábor, *Kronika města Veselí nad Lužnicí 1939 – 1945*.

116 S Karlem Weisem se patrně seznámil v nějaké hospodě ve Veselí nad Lužnicí, kam rád Gustav Machoň chodil.

117 BM – WD, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Gustava Machoně z 12. ledna 1929*.

snažil poslat mu co nejvíc písní. Většinou poslal celý zápis písně a neodkazoval ho na další osoby, které danou píseň znaly, jak to v pozdějších letech činila Amálie Fleischhansová. S touto dámou seznámil Weise právě Gustav Machoň. Amálie Fleischhansová se narodila roku 1892 v Letech u Klatov a zemřela v roce 1977 ve Veselí nad Lužnicí.¹¹⁸ Byla ředitelkou dětské opatrovny, učitelkou a předsedala odbočce Klubu československých turistů ve Veselí nad Lužnicí.¹¹⁹ Po polovině třicátých let prakticky převzala veškerý dozor nad Weisovým sběrem blatských písní, v němž se sama, často bez Weisova vědomí a k jeho nelibosti intenzivně angažovala.

Kromě sběru písní se Machoň a Fleischhansová podíleli i na určitém druhu rešeršních prací. Ve svém díle *Český jih a Šumava* v písni zmínil občas Karel Weis nějakého významnějšího obyvatele Blat a neměl-li dostatek informací, pověřil tím Gustava Machoně, aby mu potřebné informace zjistil.¹²⁰ Karel Weis neměl čas na jih Čech jezdit a zjišťovat potřebné informace. Machoň neváhal a vydal se potřebné informace zjišťovat na matrice. Gustav Machoň měl i tu výhodu, že ve Veselí nad Lužnicí žil od svého dětství a mnohé lidi, o které se Karel Weis zajímal, znal osobně a mohl mu tedy sdělit více informací. Postupem času začala tyto informace pro Karla Weise zjišťovat Amálie Fleischhansová.

Ač byla aktivita Amálie Fleischhansové značná, přesto byl význam Gustava Machoně pro vznik Weisova životního díla mnohem více podstatnější. Gustav totiž seznámil Karla Weise s celou řadou lidí, kteří pro něj byli především v 30. letech cenným zdrojem blatských písní, například s ředitelem školy v Dyníně Jindřichem Korandou¹²¹, který znal také mnoho blatských písní.¹²² V roce 1929 se Gustavu Machoňovi povedlo získat pro Karla Weise jistý zpěvník z 19. století, v němž byly blatské písně zapsány.¹²³ Získal ho od učitele Karla Nouzy¹²⁴. Ten ho náhodou objevil v Obecní škole v Drahotěšicích při vyklizení půdy.¹²⁵ Učitel Nouza byl velkým obdivovatelem Weisova díla a při výuce hudební výchovy často děti vyučoval písním z jeho děl. O této skutečnosti ani Karel Weis nevěděl, informoval ho o ní Gustav

118 BM – WD, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 4. února 1936.*

119 Tamtéž.

120 Tamtéž.

121 Jindřich Koranda (? - ?) – řídící učitel, člen Klubu československých turistů ve Veselí nad Lužnicí.

122 BM – WD, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Gustava Machoně z 7. listopadu 1929.*

123 BM – WD, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Gustava Machoně z 7. listopadu 1929.*

124 Karel Nouza (? - ?), učitel, člen Klubu československých turistů ve Veselí nad Lužnicí a hudebního spolku Lužničan.

125 BM – WD, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Gustava Machoně z 7. listopadu 1929.*

Machoň. Díky němu se Karel Weis poznal s Karlem Nouzou osobně.¹²⁶ Karel Nouza pak stál vždy za hudebními programy na počest Karla Weise až do konce jeho života.

Ve 30. letech je korespondence mezi Karlem Weisem a Gustavem Machoněm značně proměnlivá. V některých letech lze najít vícero dopisů a v jiných letech se nevyskytují téměř žádné. Je ale možné, že i v těchto letech si dopisy psaly, ale do dnešní doby se nedochovaly. I přes nedostatek dopisů se dá poznat, že v roce 1931 narazili oba muži na komplikaci. Problémem bylo, že Gustav Machoň již neznal žádné písně, které by ještě Karel Weis neměl zapsané.¹²⁷ Zasiílal mu pouze začátky textů písní, aby si mohl ověřit, zda již danou píseň má zapsanou či nikoliv. To je možná důvod, proč jejich korespondence byla omezena. Gustav Machoň již nebyl schopný Karla Weise zásobovat novými materiály a on byl nucen zaměřit své úsilí jiným směrem a častěji navštěvovat jižní Čechy.

Gustav Machoň začal obcházet i své známé, zda neznají nějaké lidové písně, které by mohl pro Karla Weise opatřit.¹²⁸ Bohužel se mu příliš dobře nevedlo.

Korespondence však mohla být omezena i kvůli zdravotnímu stavu syna Gustava Machoně.¹²⁹ Gustav Machoň měl rodinu a svou truhlárnu, takže se nemohl pouze věnovat Karlu Weisovi a jeho sběratelské činnosti. Proto ho také začal odkazovat na jiné lidi z města, kteří by mu mohli s jeho prací pomoci.

Karel Weis se začal také ve 30. letech více zajímat o historii města Veselí nad Lužnicí. Zpočátku měl problém, nevěděl totiž, kde by se mohl seznámit do větší hloubky se základní historií města. Svůj úmysl sdělil i Gustavu Machoňovi, který neváhal a odkázal ho na knihu o historii tohoto města, která vyšla v roce 1927.¹³⁰ Poradil mu také, aby se obrátil na Marii Bydžovskou, která se historií města zabývala a znala ji poměrně dobře.

Gustav Machoň byl tedy tím, kdo stál za prvotními úspěchy Karla Weise v oblasti Blat, bez jehož činnosti a aktivit by měl velký problém se svým sběrem, protože zpočátku byli lidé žijící na Blatech ke Karlu Weisovi nedůvěřiví; jen díky Gustavu Machoňovi se s nimi mohl seznámit a byli ochotnější se s ním o své blatské písně podělit.

---

126 Tamtéž.

127 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Gustava Machoně z 21. prosince 1934.*

128 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Gustava Machoně z 22. prosince 1932.*

129 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Gustava Machoně z 8. října 1932.*

130 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Gustava Machoně z 25. ledna 1936.*

Gustav Machoň získal v roce 1936 od Karla Weise jako dar část jeho díla s osobním věnováním, čehož si náramně vážil.¹³¹ Tento dar však nedostal poprvé, již v minulosti dostal od Karla Weise několik částí Českého lidu a Šumavy v písni. Je docela i možné, že Gustav Machoň měl podobný vztah k dílu Český jih a Šumava v písni jako později Amálie Fleischhansová a doslova ho bral jako své dítě, vždyť i on sám se podílel na jeho obsahu.

Rok 1936 byl posledním, kdy se Weis a Machoň společně věnovali sběratelské činnosti.¹³² Vzpomenul si ještě na několik písní, které Karel Weis doposud neměl zapsané.

Prostřednictvím Gustava Machoně byl Karel Weis nakonec i zapojen do společenského a kulturního života v městečku. Ještě na počátku roku 1937 se podílel na tříkrálové sbírce pro chudé, jejíž součástí byla dražba jeho díla Český jih a Šumava v písni; vytěžená částka šla do sbírky.¹³³

V této době však začala roli hlavní spolupracovnice přebírat Amálie Fleischhansová. První náznaky se objevily roku 1936, kdy Gustav Machoň zazpíval blatské písně Amálii Fleischhansové. Ona je zapsala a poslala místo něj. Měla dostatek času na pomoc Karlu Weisovi, protože neměla svou vlastní rodinu a jednoznačně je možné konstatovat skutečnost, že práce pro Karla Weise byla jejím životním posláním. Skutečnost dokládá i bohatá korespondence, neboť Amálie Fleischhansová psala Karlu Weisovi i několik dopisů měsíčně, což Gustav Machoň nečinil. Jejich bohatá korespondence započala roku 1937 a skončila až těsně před jeho úmrtím v únoru roku 1944.¹³⁴

Amálie Fleischhansová svou spolupráci vzala velmi vážně a stala se jeho největší obdivovatelkou. Snažila se mu vždy pomoci se vším, o co požádal. Kromě sběru písní a zprostředkování nových kontaktů jej informovala i o dění ve Veselí nad Lužnicí a aktivitách, které se jeho osoby týkaly. Když někde vyšel nějaký článek nebo někdo chystal nějakou výstavu, koncert apod., vždy o tom Amálie Fleischhansová věděla, a to často dříve než samotný Weis. V první polovině roku 1937 spolupracovala Amálie Fleischhansová s Karlem Weisem na otevření jeho stezky. Sběr písní v této době

---

131 Tamtéž.

132 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Gustava Machoně z 15. června 1937.*

133 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Gustava Machoně z 25. ledna 1936.*

134 Tamtéž.

ustoupil do pozadí.¹³⁵ Mezi oběma se obnovila spolupráce ve sběru lidových písní po otevření stezky; Fleischhansová neúnavně vyhledávala osoby, které znaly lidové písně ze svého dětství, písně zapisovala a zasílala je i s komentáři Weisovi.¹³⁶

V roce 1938 byla asi nejvýznamnějším zdrojem nových lidových písní pro Karla Weise známá Amálie Fleischhansové, slečna Hrošková, která žila v Horním Bukovsku.¹³⁷ Slečna Hrošková měla dědečka, který znal lidové písně a vždy ho vyzpovídala a zapsala vše, co vyprávěl.¹³⁸ Zápis poté předala Amálii Fleischhansové, která ho obratem poslala Karlu Weisovi do Prahy. Sběrání lidových písní v roce 1938 bohužel ovlivnila neblahá skutečnost. Slečna Hrošková musela na operaci se slepým střevem a nebyla po mnoho měsíců schopná pro Karla Weise zpovídat své prarodiče či tetu a lidové písně zapisovat.¹³⁹ Nahradil ji však Gustav Machoň, ten se začal rozpomínat na písně, které znal ze svého mládí.¹⁴⁰ Již však neposílal písně přímo, ale prostřednictvím Amálie Fleischhansové. Po celý rok 1939 se Amálie Fleischhansová snažila pro Karla Weise sehnat množství lidových písní.¹⁴¹ Za tímto účelem se seznámila se staršími lidmi v Drahově, kteří byli ochotní a rádi písně zazpívali. Ona je zapisovala a hned poté mu je poslala do Prahy.¹⁴² Ve 40. letech však jejich spolupráce postupně vyhasínala.

Karel Weis byl velmi pečlivý, a to byl možná důvod, proč se mu vždy Amálie Fleischhansová omlouvala za špatný zápis písní. Weis ji totiž předtím v dopise káral za špatný zápis, vadily mu však i jiné zásahy, které Amálie Fleischhansová v zápisech prováděla; vnímal je jako útok na vlastní odborné kompetence.¹⁴³

Amálie Fleischhansová však Weisovi pomáhala i v jiných směrech. Když Karel Weis potřeboval získat fotografie města Veselí nad Lužnicí pro své dílo Český jich a Šumava v písni, zajistila fotografa, který udělal snímky památek ve městě. Vyfotografoval starou radnici, kostel či počátek Weisovy stezky.¹⁴⁴ V podobném duchu se nesl i rok 1939; hned v únoru sehnala Amálie Fleischhansová fotografie blatských

---

135 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 24. února 1937.*

136 Tamtéž.

137 Horní Bukovsko – menší město poblíž Veselí nad Lužnicí.

138 BM – WD, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 15. února 1938.*

139 Tamtéž.

140 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 6. září 1938.*

141 Tamtéž, *Dopis adresovaný Amálii Fleischhansové od Karla Weise z 29. května 1939.*

142 Tamtéž.

143 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 1. března 1938.*

144 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 15. prosince 1938.*

krojů, po kterých tak moc Karel Weis toužil.¹⁴⁵ Karel Weis se zajímal i o blatské nářečí. Nevěděl však, kde by mohl zjistit dostatek informací, a proto se obrátil na Amálii Fleischhansovou.¹⁴⁶ Ta opět neváhala a pomohla mu. Odkázala ho na několik publikací, které o nářečí psaly.¹⁴⁷ Zatímco Gustav Machoň byl pro Karla Weise jakýmsi primárním zdrojem blatských písní, Amálie Fleischhansová, které se dostalo dobrého vzdělání, zajímala se o dějiny regionu a pohybovala se v místních intelektuálních kruzích, obohatila vzájemnou spolupráci o své znalosti a cenné kontakty na lokální badatele.

Zajímavé je také to, že jak u Gustava Machoně, tak i u Amálie Fleischhansové se zpočátku čistě pracovní vztah začal dále vyvíjet. V prvních letech jejich korespondence spolu řeší jen pracovní záležitosti, po několika letech vzájemné spolupráce se začínají ve vztahu s Karlem Weisem projevovat i osobní city. U Gustava Machoně je tato skutečnost viditelná dříve, neboť s Karlem Weisem vedl dlouhodobější korespondenci. Jejich osobní vztahy zastínily nakonec i sběratelskou činnost, která jde jakoby do ústraní, neboť Gustava Machoně vystřídala Amálie Fleischhansová.

Vztahy mezi nimi jsou ovlivněny i jejich osobní povahou. Osobnost Karla Weise byla velmi problematická. Byl tvrdohlavý, a pokud nebylo vše, jak si přál, často se stávalo, že byl dotčený. Mnohdy i své nejbližší přátele komandoval a dirigoval, co mají dělat. Je možné, že si někdy ani neuvědomoval, že ne všechno může být tak rychle udělané, jak si myslel. Amálie Fleischhansová i Gustav Machoň měli i svůj osobní život a pracovní povinnosti. Mnohdy i Karel Weis tušil, že jeho reakce byla přehnaná, uměl se ale málokdy omluvit. Na druhé straně si vždy vyslechl problémy svých přátel a snažil se jim pomoci, bylo-li to v jeho silách. Moc dobře si uvědomoval, že nebýt jejich nepřetržité spolupráce, měl by daleko více starostí s vydáváním svého díla, které by nejspíš ani nebylo tak rozsáhlé.

I přesto je patrné, že mezi Weisem a Machoněm se rozvinulo pevné a nezištné přátelství. I přesto, že si nerad stěžoval, vyjádřil Gustav Machoň ke konci roku 1929 v dopise Karlu Weisovi obavu z budoucnosti. Již delší dobu nemohl sám sehnat žádné zaměstnání.¹⁴⁸ Byl zoufalý, že nemůže najít žádnou trvalou práci, a z toho ho velmi často bolela hlava. Nebyl schopen si vzpomenout na žádnou blatskou píseň a Karel

---

145 Tamtéž, *Dopis adresovaný Amálii Fleischhansové od Karla Weise z 24. února 1939.*

146 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 15. března 1941.*

147 Tamtéž.

148 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Gustava Machoně z 12. prosince 1929.*

Weis si musel vystačit s tím, co již měl zapsané.¹⁴⁹ V roce 1930 navíc musel Gustav Machoň řešit problémy se svým nemocným synem, který byl na vojně zraněn.¹⁵⁰ O celou záležitost se Weis živě zajímal. Když se syn Gustava Machoně v létě roku 1930 částečně uzdravil, nemohl se již do svého zaměstnání vrátit, protože mu v tom bránily zdravotní problémy.¹⁵¹ Karel Weis Gustavu Machoňovi sdělil, že má známého na ministerstvu sociální péče, který vyřídil jeho synovi vojenskou výslužbu, díky které mu chodily peníze, a ještě navíc mu zajistil invalidní výsluhu.¹⁵² Jeho synovi pomohl ještě jednou, a to tehdy, když nemohli sehnat žádného lékaře, který by mu pomohl od velkých bolestí zad. Zajistil mu proto lékařskou péči v Praze u svého známého doktora v nemocnici na Bulovce.¹⁵³ Toto je patrně období, kdy se mezi oběma muži utvořilo pouto pevného přátelství, které vydrželo až do konce jejich života. Karel Weis se netajil tím, že Gustav Machoň patří mezi jeho nejbližší přátele, které ve Veselí nad Lužnicí má. Gustav Machoň byl vděčný hlavně svému příteli, který zařídil tuto léčbu v Praze, a tvrdil, že nebýt právě jej, tak by jeho syn zemřel.¹⁵⁴ Když se podobná situace opakovala v roce 1941, kdy těžce onemocněla manželka Karla Weise, byl to naopak Gustav Machoň, jež byl pro něj oporou v jeho složité životní situaci.

Jako poděkování Karlu Weisovi za jeho podporu připravil Machoň v roce 1936 překvapení. V tomto roce totiž uplynulo čtyřicet let od prvního Weisova příchodu do města Veselí nad Lužnicí.¹⁵⁵ Pozval jej k sobě domů na slavnostní oběd a při této příležitosti mu předal spis písní, které pro něj k této příležitosti zachytil.¹⁵⁶

Karel Weis měl i svou stinnou stránku, a to především jeho nedůvěru a žárlivost. Podezíral často Gustava Machoně z toho, že ho má v úmyslu zradit. Gustav Machoň ho musel ujišťovat, že s žádným jiným sběratelem lidových písní a tradic nespolupracoval a ani to nemá v budoucnosti v plánu.¹⁵⁷ Karel Weis však nepodezíral jen jeho, ale i další lidi z Veselí nad Lužnicí. Stejně obavy sděloval i Karlu Nouzovi, a dokonce i u Amálii Fleischhansové jednou vyjádřil podobnou obavu.

---

149 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Gustava Machoně z 9. srpna 1930.*

150 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Gustava Machoně z 6. dubna 1930.*

151 Tamtéž.

152 Tamtéž.

153 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Gustava Machoně z 19. září 1931.*

154 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Gustava Machoně z 22. prosince 1932.*

155 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Gustava Machoně z 25. ledna 1936.*

156 Tamtéž.

157 V jednom dopise doslova Karlu Weisovi napiše: „Machoň Vás nikdy nezradí a je vždy jen Vás!“ Tamtéž.

Když Karel Weis oslavil své 80. narozeniny, tak mu Gustav Machoň napsal přání s vlastním textem: „Mistře můj a vzácný příteli! Vidíte, že se spolu rádi máme, vždyť ač už tak dlouho se známe, nikdy vůli zlou jsme neměli. Ba jen rádi jsme se vídali a ty naše staré „Blatské“ zpívali.“¹⁵⁸ Když Karel Weis v roce 1944 zemřel, na pohřbu u jeho rakve stál Gustav Machoň, který se chtěl ještě naposledy rozloučit se svým blízkým přítelem.¹⁵⁹

Komplikovanější vztah byl mezi Karlem Weisem a Amálií Fleischhansovou. Musela to být velmi vitální a energická žena, která se snažila pro Karla Weise zařídit někdy o mnoho více, než sám chtěl. Karel Weis neměl rád, když se dělo něco bez jeho vědomí, což Amálie Fleischhansová dělala velmi často. V dopise mu oznámila, co vše učinila, a jeho reakce mnohdy bývaly velmi nepříjemné. Největší spor však mezi nimi vypukl v roce 1939. Amálii Fleischhansové vadilo, že se v rozhlase hraje málo písní od Karla Weise.¹⁶⁰ Z toho důvodu se rozhodla napsat dopis přímo ministru školství Janu Kaprasovi, v němž ho informovala o zásluhách Karla Weise pro blatský kraj i o jeho sběratelské činnosti a tázala se ho, proč se v rozhlase hraje tak málo jeho písní.¹⁶¹ Dopis napsala bez vědomí Karla Weise a svůj čin mu sdělila až dodatečně. Svým dopisem vymohla pro Karla Weise audienci u ministra školství.¹⁶² Karel Weis však na audienci, která byla zařízena bez jeho vědomí, odmítl přijít.¹⁶³ Nepřesvědčily ho ani jeho finanční potíže, kterými trpěl až do konce svého života. Karel Weis byl na Amálii Fleischhansovou tak rozhněvaný, že jí skoro půl roku žádný dopis neposlal a jejich konverzaci zcela přerušil.

S Amálií Fleischhansovou si opět začali dopisovat až v březnu 1940, kdy se jí v dopise Karel Weis omluvil.¹⁶⁴ Po jeho omluvě se Amálie opět začala věnovat propagaci jeho díla; ve spolupráci s rozhlasem připravovala pořad a jejím velkým přáním bylo, aby v něm vystoupil sám Weis.¹⁶⁵ K připravovanému pořadu však nedošlo pro problematickou domluvu s Karlem Weisem.

---

158 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Gustava Machoně z 11. února 1942.*

159 SOKA Tábor, fond *Městská kronika města Veselí nad Lužnicí 1939 – 1945.*

160 BM – WD, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 30. srpna 1939.*

161 Tamtéž.

162 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 12. září 1939.*

163 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 13. září 1939.*

164 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 2. března 1940.*

165 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 12. března 1940.*

Amálie Fleischhansová se neustále snažila Weisovo dílo propagovat a samotného autora neváhala kritizovat za špatnou reklamu. Nedostatek prodaných děl a jeho bujarý život totiž byly příčinou velkých dluhů, které postupem času měl. Karel Weis si myslel, že jeho dílo bude nejvíce prodávané u lidí, kteří v blatském kraji žijí. Zmýlil se však. Jeho dílo totiž bylo velmi drahé. Každý svazek stál přes sto korun, což pro lidi na venkově bylo příliš.¹⁶⁶ To si však Karel Weis odmítal přiznat a vinu hledal u lidí na Blatech. Prohlásil o nich, že jsou „tupci“. Za pravdu mu dala i Amálie Fleischhansová.¹⁶⁷

Dluhy, které Karel Weis měl, nakonec vyústily v soudní zákaz publikování jeho děl, dokud dlužnou částku nesplatí. Amálie Fleischhansová se proto rozhodla sepsat petici, v níž žádala, aby mu bylo opět umožněno díla vydávat.¹⁶⁸ V petici zmínila jeho zásluhy a zdůraznila, že v oblasti Blat působí již 45 let a za tuto dobu zachránil velké množství blatských písní.¹⁶⁹ Využila své známosti a i známosti Karla Weise a prostřednictvím obecních úřadů, farářů či známých byla petice rozeslána do mnoha vesnic a měst, jak v okolí Veselí nad Lužnicí a Blat, tak do větších vzdáleností.¹⁷⁰

Karel Weis byl o všem patřičně informován, přesto se mu zdála dosavadní pomoc nedostatečná¹⁷¹ Vyčítal Amálii Fleischhansové, že práce na petici probíhají pomalu a také že míst, kde je petice možné podepsat, je velmi málo.¹⁷² Rovněž jí i vyčítal byrokracii, která byla spojená s peticemi¹⁷³

Samotné petice byly vytištěny v Praze a tisk financoval Klub československých turistů, odbočka ve Veselí nad Lužnicí.¹⁷⁴ Petice pak byly odesílány do Veselí nad Lužnicí, odkud byly distribuovány do určených podpisových míst.¹⁷⁵ Zde byly zkompletovány a odeslány do Prahy přímo do Národního souručenství.¹⁷⁶ To předalo petici protektorátní vládě.¹⁷⁷ Ta rozhodla, že Ministerstvo školství a národní osvěty část

---

166 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 19. března 1940.*

167 Tamtéž.

168 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 25. června 1940.*

169 Tamtéž.

170 Tamtéž.

171 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 29. června 1940.*

172 Tamtéž.

173 Václav Linhart, *Nové nařízení a zákony Protektorátu Čechy a Morava*, Praha 1940.

174 SOKA Tábor, fond *Klub československých turistů - odbočka Veselí nad Lužnicí*, inv. č. 8.

175 Tamtéž.

176 Národní souručenství – politická strana za Protektorátu Čechy a Morava.

177 SOKA Tábor, fond *Klub československých turistů - odbočka Veselí nad Lužnicí*, inv. č. 8.

děl Karla Weise odkoupí a tím sníží podstatně jeho dluhy.¹⁷⁸ Dluh mu klesl o 40 000 korun.¹⁷⁹

A i přesto, že dluhy Karla Weise byly v roce 1940 sníženy, neměl v roce 1941 ani na potraviny. Neuměl totiž nikdy s penězi příliš dobře hospodařit a rád své peníze utrácel za nepotřebné věci. Když se na počátku stejného roku Amálie Fleischhansová dozvěděla, že Karel Weis nemá peníze, rozhodla se jednat, i když sama žila v nedostatku.¹⁸⁰ Ve městě uspořádala menší finanční sbírku a vybrané peníze byly zaslány Karlu Weisovi do Prahy.

Na přelomu roku 1941 a 1942 zastihl Karla Weise pocit zoufalství kvůli vlastnímu stáří i zhoršujícímu se zdravotnímu stavu jeho manželky. Chtěl již svou sběratelskou práci ukončit. Svůj záměr naznačil v jednom dopise Amálii Fleischhansové.¹⁸¹ Ta neváhala a odjela do Prahy, aby mu záměr rozmluvila a psychicky ho podpořila. Karel Weis na její přímluvu s prací na svém díle nepřestal. V roce 1942 již manželka Karla Weise nestačila na vedení domácnosti, a proto se v dopise obrátil na Amálii Fleischhansovou, zda by neznala nějakou dívku, která by měla zájem u Weisů pracovat jako hospodyně.¹⁸² Ke konci roku 1942, po smrti manželky, se Karel Weis znovu vrátil k práci; tentokrát se zajímal o blatské koledy, a proto požádal Amálii Fleischhansovou o pomoc.¹⁸³ Ta se snažila vyzpovídat mnoho starších lidí, ale nikdo si na žádné koledy nevzpomněl.¹⁸⁴ Od rok 1943 Karlu Weisovi síly ubývalo. Jeho syn byl zatčen gestapem, což zasáhlo i samu Amálii Fleischhansovou, která se téměř v každém dopise na jeho syna ptala.¹⁸⁵ Z toho důvodu v roce 1943 již Karel Weis skoro vůbec nepracoval na své práci a zbylé síly věnoval snaze o propuštění svého syna. Rovněž i na Blatech panovala špatná atmosféra a na celý kraj dopadl strach z války. Amálie Fleischhansová to popsala slovy: „Na Blatech již není důvod k veselí“.¹⁸⁶ Pro povzbuzení Karla Weise poslala Amálie Fleischhansová s Gustavem Machoněm vlakem do Prahy sklenici medu, aby si

---

178 Tamtéž.

179 Tamtéž.

180 BM – WD, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 22. ledna 1941.*

181 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 29. prosince 1941.*

182 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 3. května 1942.*

183 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 2. prosince 1942.*

184 Tamtéž.

185 Tamtéž.

186 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 15. dubna 1943.*

osladil svůj hořký život.¹⁸⁷ K medu mu ještě přibalili krůtu, aby před Vánoci zapomněl na své problémy.¹⁸⁸

O Vánocích roku 1943 Karel Weis zaskočil své nejbližší přátele svým činem. Rozhodl se, že těm, kteří mu dlouhodobě pomáhali s jeho prací, věnuje celé své dílo s osobním věnováním a podpisem. Dlouholetá spolupráce veselských tak byla na sklonku Weisova života symbolicky odměněna.

---

187 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 24. listopadu 1943.*

188 Tamtéž.

3. Druhý život Karla Weise ve Veselí nad Lužnicí

Ač Karel Weis nebyl veselským rodákem a ani v městečku dlouhodobě nežil, někteří občané pečovali o jeho odkaz a zorganizovali ještě za jeho života několik událostí, které měly jeho jméno připomínat.

Nejvýznamnější událostí se stalo otevření tzv. Weisovy stezky. Přípravy k jejímu otevření započaly v únoru roku 1937, kdy Karel Weis slavil své 75. narozeniny.¹⁸⁹ Hlavní organizátorkou se stala Amálie Fleischhansová. K myšlence oslavy jeho narozenin a otevření stezky ji přivedl poslech rádia, ve kterém oznamovali, že Weis slaví své 75. narozeniny.¹⁹⁰ Oslavu chtěla využít především jako poděkování Karlu Weisovi za záchranu blatských písní. Organizace se ujala nejen díky jeho přátelství, ale také z důvodu, že byla předsedkyní odbočky Klubu československých turistů ve Veselí nad Lužnicí.¹⁹¹ Členy odbočky ve Veselí nad Lužnicí, která vznikla roku 1922 a zanikla v roce 1948,¹⁹² byli i další Weisovi přátelé a známí, mimo jiné učitelé Nouza a Koranda. Jedním z cílů odbočky turistů se tak logicky stala péče o blatský kraj, značení nových stezek a vydávání propagačních materiálů.¹⁹³

Ihned, co dostala tento nápad, poslala Fleischhansová dopis Karlu Weisovi, zda by chtěl své narozeniny oslavit i ve Veselí nad Lužnicí, a ten souhlasil.¹⁹⁴ Spolu s připravovaným otevřením stezky se měl konat slavnostní večer na počest jeho narozenin, na němž se měly hrát písně jím zachycené.¹⁹⁵ Přípravy probíhaly téměř půl roku a podílelo se na nich kromě Amálie Fleischhansové i mnoho dalších lidí.¹⁹⁶ Mezi ně patřili např. Gustav Machoň či Marie Bydžovská. Do příprav Amálie Fleischhansová zapojila i děvčátko, které mělo zarecitovat sebrané písně Karlem Weisem na slavnostním večeru.¹⁹⁷ Amálie Fleischhansová Weisovi píše: „Mám jedno děvčátko,

---

189 BM – WD, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 13. února 1937.*

190 Tamtéž.

191 SOKA Tábor, *Klub československých turistů - odbočka Veselí nad Lužnicí*, inv. č. 2.

192 Tamtéž.

193 Tamtéž.

194 BM – WD, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 13. února 1937.*

195 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 10. června 1937.*

196 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Gustava Machoně z 26. června 2017.*

197 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 12. června 2016.*

keré je doslova pyšno, že zná blatácké písně.¹⁹⁸ Odpovědnost za průběh oslav přenechal Weis zcela na Amálii Fleischhansové¹⁹⁹

Celý program měl trvat dva dny.²⁰⁰ V sobotu se měl konat v Kulturním domě²⁰¹ slavnostní večer, na kterém měly zaznít písně zachycené Karlem Weisem, a v neděli měla být autokarem projeta nově otevřená stezka.²⁰² Autokarem proto, že stezka byla poměrně dlouhá, a ne každý by ji zvládl celou projít pěšky. Na slavnostním večeru vystoupil hudební spolek Lužničan, který řídil ředitel školy pan Kuchválek a jeho členy byly osoby, které Weisovi se sběrem písní pomáhaly.²⁰³ Spolek Lužničan vznikl roku 1862, tehdy však pod jménem Váceslav. V roce 1865 byl přejmenován na Lužničan a o deset let později zanikl. K jeho obnově došlo v roce 1911. Usiloval o propagaci blatských písní a rovněž pečoval o kulturní život ve Veselí nad Lužnicí.²⁰⁴ Největšího rozkvětu dosáhl v 30. letech a na počátku 40. let 20. století. V roce 1945 Lužničan zanikl z důvodu spojení s jiným hudebním spolkem.²⁰⁵ Lužničan nacvičil na nátlak Amálie Fleischhansové pouze písně zachycené Karlem Weisem.²⁰⁶

Krátce před oslavou došlo k vytištění velkých plakátů, které o této události měly informovat.²⁰⁷ Vytištěno bylo na 300 plakátů.²⁰⁸ Tisk financoval sám Karel Weis. Přiznal, že má v tiskárně slevu.²⁰⁹ Pozvánku na tuto událost odvysílal i Radiožurnál v Českých Budějovicích.²¹⁰ Radiožurnál pak živě vysílal i samotný koncert, který se konal v sobotu 26. září.²¹¹

Krátce před příjezdem Karla Weise do Veselí nad Lužnicí mu bylo nabídnuto velké množství ubytování v soukromí.²¹² I když někteří sice chtěli ubytovat Karla Weise z nezištných důvodů, tak na straně druhé chtěli mnozí této příležitosti využít, aby se

---

198 Tamtéž.

199 Tamtéž.

200 Tamtéž.

201 Roli kulturního domu měla stará radnice na náměstí ve Veselí nad Lužnicí, ve které byl sál určený ke kulturním akcím. V roce 1980 byl postaven nový Kulturní dům, do kterého byly veškeré kulturní akce přesunuty.

202 BM – WD, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 25. června 1937.*

203 Tamtéž.

204 Tamtéž.

205 SOKA Tábor, fond *Zpěvácký spolek Lužničan ve Veselí nad Lužnicí*, inv. č. 1.

206 BM – WD, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Gustava Machoně z 2. září 1937.*

207 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 2. září 1937.*

208 Tamtéž.

209 Tamtéž.

210 Tamtéž.

211 Tamtéž.

212 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 20. září 1937.*

zviditelnili. Necelý týden před oslavou se Amálie Fleischhansová mistra tázala, zda přijme ubytování u někoho z místních obyvatel, či dá přednost ubytování v penzionu.²¹³ On se přesto rozhodl, že se ubytuje v penzionu, aby nikoho neurazil.²¹⁴

Amálie Fleischhansová velmi toužila po Weisově osobní účasti, což je patrné z její poznámky: „Kdybyste vážený a ctěný mistře nepřijel, hanbou bych se nemohla na veřejnosti ukázat.“²¹⁵ Slíbila totiž všem jeho jménem, že se oslavy zúčastní, aniž přitom věděla, zda skutečně Karel Weis do Veselí nad Lužnicí přijede. Usilovala o to, aby se oslava na jeho počest vydařila, a účast Karla Weise byla proto nutná.

Samotná oslava připadla na sobotu 25. září a neděli 26. září roku 1937. V sobotu se odehrál koncert, na němž byly hrány blatské písně a během neděle došlo k slavnostnímu otevření a průjezdu po nově vzniklé stezce, která nesla jméno Karla Weise. Zároveň došlo k odhalení žulového balvanu s nápisem: „Ve Veselí nad Lužnicí se objevil roku 1895 a zachránil krásné zpěvy blatského lidu český skladatel Karel Weis.“²¹⁶ Stavbu vedl Bedřich Putterlík.²¹⁷ Žulový kámen je zmíněn i v tisku z roku 1995. Byla mu v Tábořských listech věnována krátká zmínka.²¹⁸

Oslavy se zúčastnilo velké množství lidí.²¹⁹ Mezi nejvýznamnější patřili ředitel Klubu československých turistů Josef Brož, poslanec Alois Neuman²²⁰ a poslanec Rudolf Beran.²²¹ Samotnou oslavu lze jen těžko hodnotit, přestože Amálie Fleischhansová Karlu Weisovi píše, že se všem líbila a dopadla dobře.²²² Jedná se však o osobní korespondenci a je dosti pravděpodobné, že skutečný stav, jak se věci měly, by těžko přiznala.

Weisova stezka je dlouhá 35 kilometrů a vede z Veselí nad Lužnicí, přes obce Borkovice, Zálší, Klečaty až do Bechyně.²²³ Stezka je trasována přes vesnice, po kterých Weis chodil a v nichž sbíral nejvíce lidových písní, a končí v Bechyni. Stavbu stezky zajišťovala odbočka Klubu československých turistů ve Veselí

---

213 Tamtéž.

214 Tamtéž, *Dopis adresovaný Amálii Fleischhansové od Karla Weise z 19. září 1937.*

215 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 8. září 1937.*

216 L. Tyllner, *Karel Weis*, s. 22.

217 BM – WD, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové ze dne 15. září 1937.*

218 *Zachránil zpěvy blatského lidu*, Tábořské listy, 9. ledna 1995.

219 BM – WD, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Gustava Machoně z 1937. října 1937.*

220 Zastupoval starostu Českých Budějovic, který nemohl.

221 BM – WD, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Gustava Machoně z 25. října 1937.*

222 BM – WD, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 5. října 1937.*

223 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 25. černa 1937.*

nad Lužnicí s pomocí odbočky v Bechyni.²²⁴ Obě odbočky rovněž platily trasování stezky.²²⁵ K otevření stezky Klub československých turistů vydal slavnostní brožuru, která odkazovala na Karla Weise.²²⁶

Od roku 1940 se začalo mluvit o opravě stezky pojmenované po Karlu Weisovi. Amálie Fleischhansová si však stěžovala na úřady, že jim v těchto úpravách brání pro nedostatek peněz.²²⁷ Případné opravy stezky dostal na starost ředitel základní školy pan Koranda.²²⁸ Stezka nikdy však větší opravou neprošla.

V roce 1942 se konal ve Veselí nad Lužnicí podobný koncert na oslavu 80. narozenin Karla Weise a spolu s ním výstava o jeho činnosti.²²⁹ U obou oslav lze pak najít několik spojitostí. Obě organizovala Amálie Fleischhansová a po každé oslavě vzrostl zájem o dílo i portrét Karla Weise. Již na podzim roku 1937, tedy krátce po slavnostním otevření Weisovy stezky, dostali ti, kteří se oslav zúčastnili, portrét Karla Weise.²³⁰ Amálie Fleischhansová tedy sestavila seznam lidí, kteří se nejvíce podíleli na přípravě oslavy, a těm Karel Weis zaslal svůj portrét zdarma.²³¹ Jmenný seznam však nestačil. V roce 1942 se opakovala podobná situace, ale zvýšený zájem o jeho portréty nebyl, nýbrž pouze o jeho dílo Český jih a Šumava v písni.²³² Tyto objednávky opět vyřizovala Amálie Fleischhansová.²³³ Za zvýšeným prodejem může stát i ona sama, jelikož do jisté míry dělala propagaci jeho díla.

30. a 40. léta byla obdobím největší slávy Karla Weise ve Veselí nad Lužnicí, neboť obyvatelé tohoto města cítili ke Karlu Weisovi jistý dluh za to, že zachránil blatské písně. Rovněž si uvědomovali, že díky Karlu Weisovi byl blatský kraj známý a každá událost spjatá s jeho osobou se dostala do povědomí. Za tím vším stála nikdy neutuchající práce Amálie Fleischhansové a jejích přátel, kteří pořádali oslavy a snažili se ho propagovat v domácím i v zahraničním tisku, ať již jen z osobních sympatií ke Karlu Weisovi, či z důvodu větší propagace města Veselí nad Lužnicí.

---

224 SOKA Tábor, fond *Klub československých turistů - odbočka Veselí nad Lužnicí*, inv. č. 3.

225 Tamtéž, inv. č. 4.

226 Tamtéž, inv. č. 5.

227 Tamtéž, *Dopis adresovaný Amálii Fleischhansové od Karla Weise z 5 února 1940.*

228 Tamtéž.

229 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálii Fleischhansové z 19. dubna 1942.*

230 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Gustava Machoně z 20. října 1937.*

231 Tamtéž, *Dopis adresovaný Amálii Fleischhansové z 4. února 1938.*

232 Tamtéž, *Dopis adresovaný Amálii Fleischhansové od Karla Weise z 17. května 1942.*

233 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 15. dubna 1942.*

K významnějšímu zviditelnění Karla Weise mělo dojít při příležitosti 20. výročí vzniku Československé republiky. V dopise z listopadu 1938 psala Amálie Fleischhansová Karlu Weisovi, že má známého ve Spojených státech amerických, který vede redakci amerických novin, a napadlo ji, že při příležitosti vzniku republiky by o Weisově činnosti mohl vyjít článek, který by pojednával i o blatské hudbě.²³⁴ Vzhledem k tomu, že tato myšlenka se vyskytuje jen ve dvou dopisech, nepodařilo se zjistit, zda skutečně článek o Karlu Weisovi vyšel. V korespondenci není uveden ani název novin či jméno redaktora, kterého znala. Je dosti pravděpodobné, že článek nikdy nevyšel. Karel Weis se nezajímal o podrobnosti, které by byly nutné, aby článek o jeho sběratelské činnosti byl vydaný.²³⁵

Význam Karla Weise pro Veselí nad Lužnicí se ve válečných časech, v roce 1940, projevil i poněkud kuriózním způsobem. Úředníci museli ve Veselí nad Lužnicí složit zkoušku z německého jazyka před komisí z Prahy. Všechny překvapilo, že museli napsat text právě o Karlu Weisovi.²³⁶ Na tuto skutečnost upozornila právě Amálie Fleischhansová. Je možné, že některý člen komise z Prahy byl jeho obdivovatelem nebo ho znal osobně.

Tyto všechny věci stály za tím, že Karel Weis se roku 1942 stal čestným občanem města Veselí nad Lužnicí.²³⁷ Když roku 1944 zemřel, tak jeho úmrtí bylo uvedeno i v kronice města.²³⁸ Karel Weis je v městské kronice oslovován jako Karlíček. Spolu s tím je označován jako zachránce lidových písní a obyčejů. Jeho pohřeb se nekonal ve Veselí nad Lužnicí, nýbrž v Praze. Z města však vyrazilo na jeho pohřeb velké množství lidí, aby se mohlo s Karlem Weisem naposledy rozloučit. Pohřeb se konal 11. dubna 1944. Na pohřbu nechyběl nejbližší přítel Karla Weise Gustav Machoň.²³⁹

Rok po jeho úmrtí se Klub československých turistů rozhodl Karlu Weisovi vyjádřit úctu. Přišel s návrhem, aby ulice, která vede poblíž počátku stezky Karla Weise, byla přejmenovaná na Weisovu. Původně se jmenovala K Žišovu. K této žádosti se připojilo i mnoho občanů města a Městský národní výbor se rozhodl tento návrh projednat. Dne 10. srpna 1945 žádosti vyhověl.²⁴⁰ Ulice je dlouhá 900 metrů a spojuje

234 Tamtéž, *Dopis adresovaný Amálii Fleischhansové od Karla Weise z 4. listopadu 1938.*

235 Tamtéž.

236 Tamtéž, *Dopis adresovaný Karlu Weisovi od Amálie Fleischhansové z 17. května 1940.*

237 SOKA Tábor, *Kronika obce Veselí nad Lužnicí 1939 – 1945.*

238 Tamtéž.

239 Tamtéž.

240 Tamtéž.

město Veselí nad Lužnicí s nedalekou vesnicí Žišov. Ulice nese stejný název i v dnešní době.

Podobný čin, tedy pojmenování něčeho veřejného po Karlu Weisovi, se v téže době objevil ještě jednou, a to ve změně názvu muzea. V 19. století bylo velmi populární zakládat muzea i v menších městech. Myšlenky na otevření muzea ve Veselí nad Lužnicí se objevily již roku 1891.²⁴¹ K samotnému otevření došlo o čtyři roky později, tedy roku 1895.²⁴² Městské muzeum fungovalo v období první světové války i První republiky. Za První republiky muzeum vystavovalo především památky a věci, které odkazovaly na první světovou válku.²⁴³ Během druhé světové války bylo muzeum uzavřeno gestapem a většina sbírek byla rozkradena.²⁴⁴ Toto svědectví podala Marie Bydžovská,²⁴⁵ se kterou Karel Weis vedl také bohatou korespondenci. Právě ona měla po druhé světové válce velký podíl na tom, že Městské muzeum ve Veselí nad Lužnicí bylo znovu otevřeno.²⁴⁶ 18. července 1949 Městský národní výbor ve Veselí nad Lužnicí rozhodl, že Městské muzeum bude přejmenováno na Muzeum Karla Weise ve Veselí nad Lužnicí.²⁴⁷ Zřizovatelé plánovali přestěhování všech hudebních sbírek i samotného vybavení Weisova bytu do Veselí nad Lužnicí, nikdy však k tomu nedošlo.²⁴⁸ Samotné muzeum bylo otevřeno roku 1950.²⁴⁹ Při příležitosti otevření byla vyrobena busta Karla Weise.²⁵⁰

Po únoru 1948, kdy převzali moc v zemi komunisté, vzrostl zájem o lidové tradice, které se staly pro komunismus vhodné, protože se jednalo o tradice prostého lidu.²⁵¹ Staly se prostředkem k šíření komunistické ideologie.²⁵² Hlavním propagátorem zájmu o folklor se stal Zdeněk Nejedlý.²⁵³ Ten však patřil před rokem 1918 mezi největší kritiky Karla Weise.²⁵⁴ Kritizoval české hudební skladatele, kteří se snažili

---

241 Petr Šťovíček, *Dějiny Městského blatského muzea ve Veselí nad Lužnicí*, Veselí nad Lužnicí 2011, s. 8.

242 Tamtéž, s. 8.

243 Tamtéž, s. 11.

244 Tamtéž, s. 11.

245 Obyvatelka města Veselí nad Lužnicí.

246 P. Šťovíček, *Dějiny*, s. 13.

247 SOKA Tábor, *Kronika obce Veselí nad Lužnicí 1939 – 1945*.

248 Tamtéž.

249 P. Šťovíček, *Dějiny*, s. 13.

250 Tamtéž, s. 14.

251 Zdeněk Rubeš, *Josef Štefan Kubín, Skutky soukromé, skutky veřejné*, Disertační práce FF JU, České Budějovice 2008, s. 96.

252 Tamtéž.

253 Tamtéž.

254 Jiří Křesťan, *Zdeněk Nejedlý – politik a vědec v osamění*, Praha 2012, s. 30.

tvořit díla inspirovaná zahraničními trendy, a zároveň při kritice hrály důležitou roli jeho sympatie k dané osobě.²⁵⁵ S Karlem Weisem vedl spor o jeho češství, který vedl ke kritizování jeho děl. I přes kritiku však nemohl dílo Karla Weise zakázat, neboť zapisoval lidové tradice a zajímal o zvyky „prostého lidu.“ Nebyl však nikdy režimem zneužitý k šíření propagandy. Možná je to tím, že jeho osobnost je natolik specifická a známá jen v užším kruhu lidí, jako jsou hudebníci a pak lidé na Blatech. Nebylo tedy pro komunistický režim příliš vhodné zneužít jeho jména.

V následujících několika letech, spíše tedy desítkách let, mezi roky 1950 až 1990, zájem o Karla Weise utíchal. V tisku nelze dohledat žádné články či písemné připomínky k jeho osobě a nekonaly se ani žádné výstavy na jeho počest či významnější oslavné akce, jako například oslavy jeho nedožitých narozenin. Nezájem o jeho osobu v následujících čtyřiceti letech byl daný zejména tím, že krátce po jeho smrti zemřeli i jeho nejbližší přátelé z Veselí nad Lužnicí, kteří se snažili o to, aby jeho osobnost byla známá co největšímu počtu lidí. Po nich se již nenašel nikdo, kdo by tuto činnost vykonával.

I přes to všechno byl Karel Weis ve Veselí nad Lužnicí stále v živé paměti, i když je možné, že většina lidí znala toto jméno, ale nevěděla, koho si pod ním představit, či co za svůj život dokázal udělat. Ve městě Veselí nad Lužnicí se totiž zejména v 50. letech a částečně i v 60. letech se konaly hudební večery na počest Karla Weise.²⁵⁶ Tyto hudební večery byly pořádané formou taneční zábavy, na které se hrály právě lidové písně zapsané Karlem Weisem.²⁵⁷ Z těchto hudebních večerů se dochovaly plakáty, které informovaly o konané události a zároveň zvaly k účasti lidí jak z Veselí nad Lužnicí, tak ze širokého okolí.²⁵⁸ Tyto hudební večery se konaly pod širým nebem na okraji lesa Klobasná ležícího v těsné blízkosti města. Zejména lidé starší generace, kterým je v dnešní době už přes 70 let, na tyto hudební večery vzpomínají. V roce 1967 byly však hudební večery na tomto místě ukončeny pro nízký zájem ze strany veřejnosti a došlo k jejich přesunutí do centra města.²⁵⁹ Ani v centru města však o hudební večery příliš velký zájem nebyl. Intenzita jejich konání v 70. letech upadala a v 80. letech došlo

---

255 Tamtéž, s. 43.

256 Archiv autora, *Rozhovor s Annou Rennerovou*, písemný záznam ve Veselí nad Lužnicí ze dne 15. března 2018.

257 Tamtéž.

258 Tamtéž.

259 Tamtéž.

k úplnému zrušení.²⁶⁰ Od té doby se ve městě již žádné podobné kulturní akce nekonaly.²⁶¹ Mladší generace, většinou dnešní padesátníci, si také vzpomínají na skutečnost, že na Klobasné se kdysi konaly hudební večery, které většinou nezažily. Spíše si pamatují, že podobné večery se konaly v centru města.²⁶² Za upadajícím zájmem stojí patrně skutečnost, že během těchto let došlo ve Veselí nad Lužnicí k otevření kina a Kulturního domu, v němž se pořádaly jiné kulturní akce, o které byl daleko větší zájem.²⁶³

Změnu přístupu ke Karlu Weisovi pak přinesla až 90. léta 20. století, kdy se téměř po 40 letech objevují v tisku články o Karlu Weisovi. Články však nepřinášejí žádné nové informace, jedná se spíše o kompilační práce z dřívějších děl vydaných o Karlu Weisovi. Vycházejí především z díla Lubomíra Tyllnera, který v roce 1986 vydal o Karlu Weisovi životopisný přehled s jeho sběratelskou činností.

Za zvýšenou pozorností o Karla Weise stojí patrně okolnost 50. výročí jeho úmrtí, které připadalo na rok 1994. Při této příležitosti vyšly dva články v měsíčníku Veselsko. Oba články jsou si dosti podobné. První připomíná život Karla Weise a jeho sběratelskou činnost,²⁶⁴ druhý pak jeho blízkého přítele Gustava Machoně a vyzdvihuje jeho podíl na sběratelské činnosti Karla Weise.²⁶⁵ Nutné je ještě zmínit skutečnost, že autorkou článků je Anna Bydžovská, jejíž rodiče se s Karlem Weisem znali osobně. Tím je snad vysvětlen důvod, proč připomněla 50. výročí úmrtí Karla Weise. Další články však o Karlu Weisovi doposud v tomto tisku nevyšly. Články v roce 1994 měly skutečně jen za cíl připomenout osobu Karla Weise ze strany autorky, ale nejednalo se o nějaký hlubší zájem o něj.

Poslední článek vydaný v 90. letech minulého století v tisku, ve kterém je zmíněn Karel Weis, je z roku 1999. V Mladé frontě Dnes vycházela rubrika, ve které byly představovány významnější a zároveň i neznámé osobnosti jižních Čech. Rubrika měla za úkol představit čtenářům jak významné, tak i málo povědomé osobnosti širší

---

260 Tamtéž.

261 Tamtéž.

262 Tamtéž.

263 Tamtéž.

264 Anna Bydžovská, *Padesáté výročí úmrtí Karla Weise*, Veselsko, 1994, č. 4, s. 10.

265 A. Bydžovská, *Nejlepší spolupracovník Karla Weise, zpěvák Gustav Machoň*, Veselsko, 1994, č. 8, s. 3.

veřejnosti.²⁶⁶ Autorkou posledního článku o Karlu Weisovi, který v tomto desetiletí vyšel, byla docentka Historického ústavu v Českých Budějovicích Dagmar Blümlová.

O propagaci Karla Weise ve Veselí nad Lužnicí se snaží především místní muzeum a hudební spolek Blatka,²⁶⁷ který byl založen roku 1999 v obci Zálší.²⁶⁸ Předsedou spolku je Rostislav Sedláček a za úkol si klade oživení blatských tradic. Tyto dvě instituce pořádají především hudební představení, na kterých v blatských krojích připomínají Karla Weise a zároveň hrají lidové písně, které zachytil.

Po přelomu tisíciletí vyšly o Karlu Weisovi články především v Mladé frontě Dnes, Táborských listech, Českobudějovickém deníku a časopise Šumava. Za povšimnutí také stojí, že se změnil obsah článků, které o Karlu Weisovi vyšly. Zatímco v 90. letech články popisovaly život Karla Weise a také zmiňovaly jeho činnost spojenou s Veselím nad Lužnicí, tak po roce 2000 zdůrazňují jeho sběratelskou činnost a označují jej za talentovaného hudebního skladatele. V srpnu roku 2012 vyšel v Táborských listech článek, který hned v nadpise nazývá Karla Weise jihočeským Janáčkem, který zachránil písně blatského lidu.²⁶⁹ Autorem je historik Petr Šťovíček, který pracuje v muzeu ve Veselí nad Lužnicí a o Karla Weise se zajímá.

V Časopise Šumava byli zmíněni nejvýznamnější hudební skladatelé, kteří byli tímto krajem ovlivněni či se do něj vždy rádi vraceli.²⁷⁰ Článek vyšel k příležitosti pořádané akce, jejíž název zněl Rok české hudby. Pořadatelem akce bylo Ministerstvo kultury České republiky. Hlavním úkolem bylo podpořit a zviditelnit českou hudbu jak u nás, tak i v zahraničí. V článku se objevují významní hudební skladatelé jako Bedřich Smetana²⁷¹, Antonín Dvořák²⁷² či Kryštof Harant²⁷³ z Polžic a Bezdruzic.²⁷⁴ Na závěr je zmíněn Karel Weis.²⁷⁵ V příspěvku je popisován jako významný a všestranný hudební umělec.²⁷⁶ Dá se však těžko určit, zda by se v tomhle příspěvku Karel Weis objevil,

---

266 D. Blümlová, Sběratel.

267 <http://www.zalsi.eu/spolky-a-sdruzeni/>

268 Zálší – obec poblíž města Veselí nad Lužnicí.

269 P. Šťovíček, *Jihočeský Janáček*.

270 Jan Tláškal, *Šumava a Rok české hudby: Po stopách významných hudebních osobností*, Šumava, 2014, č. 3, s. 28 – 29.

271 Bedřich Smetana (1824 – 1884) – český hudební skladatel.

272 Antonín Dvořák (1841 – 1904) – český hudební skladatel.

273 Kryštof Harant (1564 – 1621) – český spisovatel, diplomat, hudební skladatel.

274 J. Tláškal, *Šumava*, s. 28 – 29.

275 Tamtéž.

276 Tamtéž.

kdyby nebyl se Šumavou spojený, přesněji s Vimperkem, kam jezdil každé léto.²⁷⁷ Je to ovšem spíše shoda okolností, že byl rovnou dvakrát Karel Weis dán do souvislosti s jinými, podstatně významnějšími a známějšími hudebními skladateli.

Poslední článek, který lze o Karlu Weisovi nalézt, je z roku 2009 a vyšel v Mladé frontě Dnes.²⁷⁸ Nepřináší žádné nové informace. Dalo by se říci, že se jedná o přepis starších článků. Autor se snaží ve dvou kratších odstavcích stručně představit Karla Weise a jeho život. Na konci ho opět označil za významného hudebního skladatele 20. století.²⁷⁹

K samotnému závěru by se patřilo jen uvést to, že v průběhu celého 20. století a na počátku 21. století se vztahy ke Karlu Weisovi a jeho vnímání dosti měnily. Překvapením je, že do největšího povědomí se paradoxně dostal ještě za svého života, kdy jeho okolí vyvinulo velké úsilí, aby byl znám v co největším rozsahu. Hlavním důvodem tohoto úsilí je skutečnost, že prostí lidé, kteří žili především ve Veselí nad Lužnicí, se snažili nějak oplatit práci, kterou Karel Weis odvedl. Měli pocit, že právě jim zachránil jejich tradice a lidové písně. Spolu s tím tohle všechno ale samozřejmě dělali i pro jejich velké a pevné přátelství, které je s Karlem Weisem poutalo. Největší podíl na jeho propagaci měli Amálie Fleischhansová a Gustav Machoň. Nebýt jich, mnoho věcí by nemohlo vzniknout, možná ani stezka pojmenovaná po něm. Po úmrtí Karla Weise docházelo ještě k jeho četnému připomínání, neboť stále ještě žili lidé, kteří si na něj osobně pamatovali, a nadále u nich přetrvával pocit splácení jakéhosi dluhu. Snažili se mu odvděčit tím, že po něm pojmenovali ulici, a nakonec i Městské muzeum ve Veselí nad Lužnicí. Bohužel to byla poslední významná akce. Od té doby již dochází k úpadku a postupnému zapomenutí osoby Karla Weise. Situace se sice po sametové revoluci o něco zlepšila v tom smyslu, že občas dojde k vydání nějakého novinového článku o jeho osobě, ale stále je to velmi málo a nedosahuje to popularity, které se mu dostávalo za jeho života.

---

277 Tamtéž.

278 P. Kubát, *Ze sběratele*.

279 Tamtéž.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zjistit vztah Karla Weise k Veselí nad Lužnicí a určit ty, kteří mu pomáhali s jeho sběratelskou činností blatských písní pro jeho dílo Český jih a Šumava v písni. S tím souviselo i vytváření vztahů mezi ním a lidmi z města a také budování určitého kultu jeho osobnosti.

Je však zcela jisté, že nebyť práce Gustava Machoně, Amálie Fleischhansové a dalších veselských obyvatel, práce Karla Weise by zajisté nedosáhla tak monumentálních rozměrů, tedy 15 dílů. Jejich aktivita pomohla Karlu Weisovi zapsat ohromné množství lidových písní. Až do konce svého života nedokázal všechny písně upravit a následně ve svém díle vydat. Při této činnosti se mezi ním a některými lidmi začalo vytvářet přátelství, které vydrželo až do konce jeho života. Začali ho více vnímat jako obyvatele Veselí nad Lužnicí a kdykoliv měl nějaké problémy, vždy se mu snažili pomoci. Na druhé straně vyvstává otázka, zda si občané města Karla Weise příliš neidealizovali a nepřipisovali mu až příliš velké zásluhy, neboť na části zásluh mají největší podíl oni sami. Karel Weis se mnohdy choval povýšeně a jejich pomoc bral jako samozřejmou. Stále se mu něco nelíbilo, mnohdy chvátal, velmi často chtěl mít vše během krátké doby, což nebylo v silách jeho spolupracovníků. Avšak ani občané Veselí nad Lužnicí nebyli bez viny. Mnohokrát chtěli po Karlu Weisovi různé rady či dělali věci, které se ho týkaly, zatímco on o ničem nevěděl. I přes všechny tyto neshody však byly jejich vztahy velmi přátelské a došlo-li k nějaké neshodě, vždy se brzy urovnala.

Za jeho sběratelskou činnost cítili obyvatelé města Veselí nad Lužnicí jakýsi pocit vděku. Chtěli se Karlu Weisovi nějak odměnit. Proto se již za jeho života začal ve městě vytvářet odkaz na jeho osobu. Odkaz Karla Weise byl nejvíce viditelný, dokud žila Amálie Fleischhansová či Gustav Machoň. Ti se neustále snažili jeho osobu připomínat. Po jejich smrti odkaz upadl a tento stav trvá až do dnešní doby.

V silách autora práce však není popsat obsáhleji vztahy Karla Weise s dalšími lidmi z města Veselí nad Lužnicí. Weis byl velmi činný a napsal velké množství dopisů, jejichž hodnota není příliš vypovídající, posílali mu především záznamy blatských písní.

I přes to všechno je ale zřejmé, že by z nich šlo zjistit mnohem více informací o jeho sběratelské činnosti, která není hlavním tématem této práce. Dále by bylo možné prozkoumat, jaký měl Karel Weis vztah celkově k jižním Čechám, protože tu znal množství lidí i mimo Veselí nad Lužnicí.

Seznam pramenů a literatury

Archivní prameny

Blatské muzeum Weisův dům ve Veselí nad Lužnicí, *Pozůstalost Karla Weise Veselí nad Lužnicí*, inv. č. 1007.

Státní okresní archiv Tábor, fond *Klub československých turistů - odbočka Veselí nad Lužnicí*, inv. č. 1, 2, 3, 4, 10.

Státní okresní archiv Tábor, fond *Zpěvácký spolek Lužničan Veselí nad Lužnicí*, inv. č. 1, 3, 6, 10, 16.

Státní okresní archiv Tábor, fond *Městská kronika města Veselí nad Lužnicí 1939 – 1945*.

Soukromý archiv autora Veselí nad Lužnicí, rozhovor s Annou Rennerovou, konaný dne 15. března 2018 ve Veselí nad Lužnicí.

Literatura

Balódy, Milan, *Smíšený pěvecký sbor Moravan v Kroměříži v letech 1862–1918*, Bakalářská práce FF UP, Olomouc 2014.

Bartoš, Josef, *Josef Bohuslav Foerster*, Praha 1923.

Blümllová, Dagmar, *Sběratel písní Karel Weis měl původně skladatelské ambice*, Mladá fronta Dnes, 9. března 1999.

Bublíková, Lucie, *Česká houslová píseň v houslové pedagogice*, Diplomová práce PF UK, Praha 2017.

Bydžovská, Anna, *Padesáté výročí úmrtí Karla Weise*, Veselsko, 1994, č. 4, s. 10.

Firkušný, Leoš, *Karel Weis*, Praha 1949.

Hilgartner, Josef, *Památník pěvecko-hudebního spolku Moravan v Kroměříži: 1862 – 1932*, Kroměříž 1932.

Karasová, Anna, *Zdeněk Fibich*, Bakalářská práce PF MU, Brno 2008.

Křesťan, Jiří, *Zdeněk Nejedlý – politik a vědec v osamění*, Praha 2012.

- Kubát, Petr, *Ze sběratele šumavských písní byl málem švec*, Mladá fronta Dnes, 15. dubna 2009.
- Marek, Jaroslav, *Česká moderní kultura*, Praha 1998.
- Novák, Ladislav, *Dva čeští muzikanti*, Praha 1941.
- Pecháček, Stanislav, *Lidová píseň a sborová tvorba*, Praha 2011.
- Popelková, Jana, *Folkloristické práce Františka Bartoše a literatura pro děti*, Bakalářská práce PF MU, Praha.
- Rokosová, Slávka, *Strípky ze života Karla Weise*, České Budějovice 2015.
- Rubeš, Zdeněk, *Josef Štefan Kubín, Skutky soukromé, skutky veřejné*, Disertační práce FF JU, České Budějovice 2008.
- Šich, Bohuslav, *Fr. Ondříček*, Praha 1947.
- Šťoviček, Petr, *Dějiny Městského blatského muzea ve Veselí nad Lužnicí*, Veselí nad Lužnicí 2011.
- Šťoviček, Petr, *Jihočeský Janáček oživil blatské písně*, Českobudějovický deník, 24. srpna 2012.
- Štědroň Bohumír (ed.), *Leoš Janáček: vzpomínky, dokumenty, korespondence a studie*, Praha 1986.
- Šustíková, Věra, *Zdeněk Fibich a český koncertní melodram*, Olomouc 2014.
- Tláskal, Jan, *Šumava a Rok české hudby: Po stopách významných hudebních osobností*, Šumava, 2014, č. 3.
- Weis, Karel, *Rozmarné příhody*, Praha 1926.

Seznam příloh

Příloha č. 1

Amálie Fleischhansová za mlada (<http://www.pratelehistorie.estranky.cz>)

Příloha č. 2

Amálie Fleischhansová na sklonku svého života
(<http://www.pratelehistorie.estranky.cz>)

Příloha č. 3.

Gustav Machoň na náměstí ve Veselí nad Lužnicí
(<http://www.pratelehistorie.estranky.cz>)

Příloha č. 4

Gustav Machoň (<http://www.pratelehistorie.estranky.cz>)

Příloha č. 5

Marie Bydžovská (<http://www.pratelehistorie.estranky.cz>)

Příloha č. 6

Karel Weis (<http://www.pratelehistorie.estranky.cz>)

Příloha č. 7

Karel Weis ve stáří (<http://www.pratelehistorie.estranky.cz>)

Přílohy

Příloha č. 1

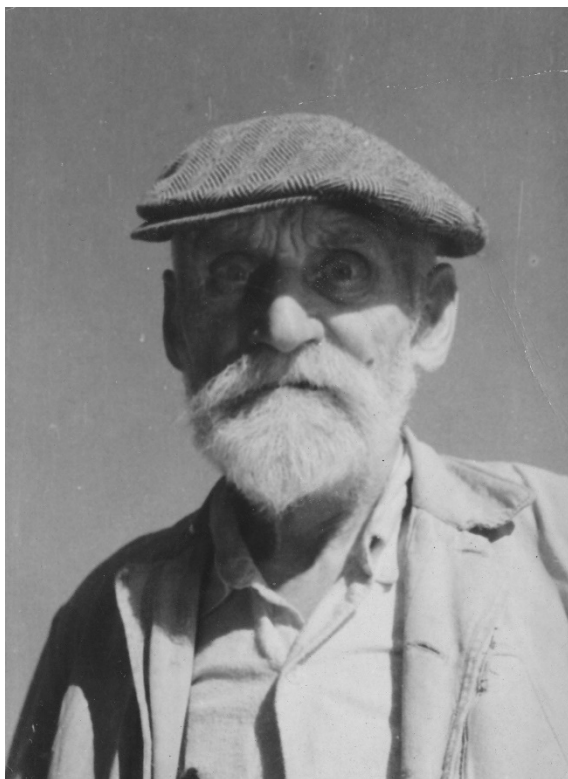
Příloha č. 2

Příloha č. 3

Příloha č. 4

Příloha č. 5

Příloha č. 6

Příloha č. 7

